
Lähetäjä:
Lähetetty: tiistai 22. lokakuuta 2019 13.43
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: UUELY/4370/2019, Nukarin kiviainesYVA: Alueen yhteisvastine OSA I
Liitteet: OSA I_ Yhteisvastine Louhintahiekka Oy_n YVA_n arviointiohjelmaan (737 allekirjoitusta) 22.10.2019 .pdf

Luokat: Elina

Hyvä Ylitarkastaja Liisa Nyrölä/vastaanottaja,

Liitteenä löydät koko Raalan ja Nukarin alueen asukkaiden, kiinteistön omistajien, maanomistajien, elinkeinonharjoittajien sekä alueen harrastajien yhteisvastineen **ENSIMMÄISEN OSAN** YVA:n arviointiohjelma Louhintahiekka Oy, Nukarin kiviainesalue, Nurmijärvi Raala, ENV1692 hankkeeseen.

Koko vastine on ladattavissa täältä: <https://drive.google.com/open?id=1ik0sBSUEudqIRk5ibUsXpFhgvQGmx4a>

Tämä sähköposti on lähetetty BBC kopiona kaikille vastineen allekirjoittaneille. Pyydämme, että ilmoitatte meidän vastineen vastaanotetuksi sekä ilmoitatte, kun se on otettu käsittelyyn. Huomaattehan että vastine koostuu kahdesta sähköpostista kokonsa vuoksi. Toivomme myöskin, että meitä asukkaita ja meidän tietoa alueesta ja sen luonnosta hyödynnetään selvityksissä.

Koko alueen asukkaiden, kiinteistöjen ja maanomistajien ja elinkeinonharjoittajien puolesta,

**Raalan ja Nukarin alueen asukkaiden ja kiinteistön omistajien sekä alueen elinkeinonharjoittajien lausunto YVA -arviointiohjelmasta
Louhintahiekka Oy,
Nukarin kiviainesalue, Nurmijärvi Raala,
ENV 1692**

Uudenmaan ELY-keskus

kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

1 Tiivistelmä ja Johdanto

Tämä on Nurmijärven Raalan ja Nukarin alueen asukkaiden, alueen maanomistajien, hankkeen vaikutusalueen asukkaiden ja alueella harrastavien sekä alueen elinkeinonharjoittajien (737 henkilön allekirjoittama) vastine rakennusyritys Louhintahiekka Oy:n suunnittelema louhinta- ja jätemaan loppusijoitushankkeelle Nurmijärven Raalan ja Nukarin alueelle ja sen YVA arviointiohjelmalle.

Tämän vastineen allekirjoittajat (737 henkilöä) vastustavat hanketta koko laajuudessaan. Vaihtoehto V0 on ainoa minkä alueen asukkaat ja elinkeinonharjoittajat voivat hyväksyä. Erittäin laajasta 44 hehtaarin hankkeesta aiheutuu kohtuuttoman paljon haittaa asutetun alueen asukkaille sekä riskit ympäristölle ja asukkaille ovat kohtuuttomat. Aluetta ei ole kaavoitettu maa-ainesten ottoalueeksi ja alueella sijaitsee tiiviisti asuintaloja, lomakiinteistöjä, maatiloja sekä harraste-eläintiloja. YVA arviointiohjelma-asiakirja (Louhintahiekka Oy, ENV1692, 12.9.2019) on kauttaaltaan laadittu erittäin puutteellisesti ja sisältää paljon virheellistä tietoa. Useammat selvitykset joita hankkeen alustavassa arvioinnissa on käytetty ovat erittäin vanhoja eivätkä kuvaa nykytilaa, on myös huomioitava että joissakin tapauksissa, esim koulukyyditysten vaarallisuusarviointiin liittyen, YVA:n valmistelijat eivät ole käyttäneet tuoreimpia saatavilla olevia selvityksiä. Esitämme havaitsemamme puutteet sekä virheet tässä vastineessa yhdessä erinäisten toimenpiteiden ja erillisselvitysten kanssa, joita vaadimme toteutettavaksi YVA:n seuraavassa vaiheessa. **Vaadimme, että kaikki selvitykset on suoritettava ennen minkäänlaisen toiminnan aloittamista eikä toiminnan aloitettua kuten arviointiohjelmaan on osan selvitysten osalta kirjattu.**

Haluamme koko YVA:n tasolla kiinnittää ELY-keskuksen arvioijan huomiota siihen, että esitetyt kartat ovat erittäin huonoja sekä epäselviä ja sisältävät myöskin puutteita, kuten esimerkiksi uupuvia kiinteistöjä vaikutusalueelta. Kartoista ei saa tarpeeksi selkeää kuvaa hankkeen suunnitelmista sekä vaikutusalueista.

Arviointiohjelman tiivistelmässä todetaan jo nyt ilman selvitystä tehdyistä selvityksistä (menetelmät, laajuus, ajankohta), että alueella ei ole maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita eikä hankealueella ole tiedossa suojeltavia luontoarvoja eikä harvinaisia tai uhanalaisia lajeja. Esimerkiksi Rakennusperinneselvityksen mukaan Raalan kartano ympäristöineen kuuluu kulttuurihistorialliseen säilytettävien alueiden luetteloon. Lisäksi alueen asukkailla on lukuisia havaintoja eri lajeista ja lajikkeista mitkä ovat uhanalaisia ja harvinaisia sekä alueeseen ja vesistöön liittyen löytyy paljon tutkimustietoa ja isoja hankkeita, joilla on elvytetty ja suojeltu eri lajeja alueella. Asukkaiden kuvia alueen eläimistä on Liitteenä 1. Arviointiohjelman laatija osoittaa puutteellista ympäristöasiantuntemusta rajaamalla vesistövaikutukset hyvin pienelle alueelle eli vain 1 kilometrin etäisyydelle hankealueen reunasta. Tätä kuvaa esimerkiksi hankesuunnittelijan suunnitelmat pumpata ja laskea toiminnan jätevedet suojeltavaan luonnon noroon Linnanojaan, joka 1 km päässä hanke-alueesta laskee suojeltuun Natura-alueeseen kuuluvaan Vantaanjokeen.

Haluamme myös huomauttaa, että arvioidut kokonaisaikavälit vaikutuksien arviointiin ovat aivan liian lyhyitä, sillä vaikutukset toiminnasta eivät lopu kun suunniteltu toiminta loppuisi. Koemme myöskin, että hankkeesta on esitetty liian vähän erilaisia vaihtoehtoja ja hankkeen YVA:n aikataulu on liian lyhyt. Kiinnitimme myös huomiota siihen, että vaihtoehdossa V2 toiminta-aika on 40 vuotta vaikka Maa-aineslain ja asetuksen Lain 10 §:n mukaan maa-aineslain ja -asetuksen mukaisen luvan voi hakea kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi. Haluamme myös kiinnittää huomiota Louhintahiekka Oy:n hankkeen perusteluiden oikeellisuudesta Uudellamaalla vallitsevasta kiviainespulasta. Uudellamaalla on lukuisia eri louhoksia ja kiviainestehaita, jotka jopa mainostavat kiviaineksen riittävän sadaksi vuodeksi, eikä ajankohtaista selvitystä ole siitä, mikä on tämän hetken sekä tulevaisuuden tuotanto olemassa olevilla luvilla tarpeeseen nähden. Esimerkiksi TEM54/2015 selvityksen mukaan vuonna 2015 pääkaupunkiseudulle kiviaineksen riittävyys on vähintään 15-25 vuotta sen hetkisillä luvituksilla ja lupia on myönnetty useita vuoden 2015 jälkeen. Nykypäivän resurssiviisas toiminta ei myöskään perustu jätemaan läjitykseen.

Haluamme tuoda hankkeen arvioijalle tiedoksi, että hanke on jo vaikuttanut alueen ja kiinteistöjen maisemaan sekä toiminnasta on aiheutunut häiritsevää melua jo alkuvuodesta 2019 alkaneesta ja edelleen jatkuvasta puuston ja metsän hävittämisestä sekä alueelle rakennettujen ja rakenteilla olevien teiden vuoksi. Liitteenä 2 on päivättyjä asukkaiden kuvia alueelta. Vaadimme, että kaikki toimenpiteet lopetetaan alueella välittömästi kunnes kaikki tarpeelliset selvitykset on tehty. Jo aloitetulla Louhintahiekka Oy:n toimilla on asukkaiden havaintojen mukaan vaikutuksia maiseman lisäksi vesistöihin sekä alueen eläimiin kuten liito-oraviin ja lepakoihin - miten niiden reittejä voidaan kartoittaa kun alueen puustot on jo hakattu matalaksi ja infraa rakennettu?

Haluamme myös korostaa, että hanke on jo nyt aiheuttanut alueen välittömässä läheisyydessä yli kuudessa sadassa asukkaassa suurta huolta, stressiä ja ahdistusta. Koemme perustuslainkin turvaaman omaisuudestamme ja kodeistamme nauttimisen vaarantuneen erityisesti turvallisuuteemme, hyvinvointiimme ja alueella ja kodeissamme viihtymisen näkökulmasta. Ahdistusta luo myös kotiemme eli kiinteistöjen arvon välittömästä alenemisesta ja sen aiheuttamista taloudellisista huolista sekä huoli menetyksistä elinkeinoihimme.

*Suomen perustuslaki 2 luku
Suomen perustuslaki 11.6.1999/731*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

2 luku Perusoikeudet

*20 §
Vastuu ympäristöstä*

Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.

Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

3 Hanke

3.2 & 3.3 Hankkeen kuvaus ja tarkoitus

Me alueen asukkaat ja elinkeinonharjoittajat vastustamme tätä erittäin suurta suunniteltua hanketta kohtuuttoman haitan ja kohtuuttoman suurten ympäristö-, hyvinvointi- ja turvallisuusriskien vuoksi. Hanke on suunniteltu Raalan ja Nukarin kylien alueelle, missä asuu luonnonarvoja ja maalaismaisemaa arvostavia asukkaita vähintään yli 500 noin 120 asuintalossa hankealueen välittömässä läheisyydessä. Louhintaan kuuluvat toiminnot eli poraaminen, kallion räjäyttäminen sekä murskaustoiminta aiheuttaa alueen asukkaille merkittäviä melu-, pöly- ja värinähaittoja. Räjäytysten ja muun toiminnan värinä aiheuttaa perustuksissa ja rakennuksissa halkeamia ja siirtymisiä. Alueella ei ole kunnallistekniikkaa eikä sitä aiota alueelle rakentaa, hankkeen toiminta vaarantaa molemmissa V1 ja V2 vaihtoehtoissa kotitalouksien kaivovedet niin pilaantumisen kuin ehtymisen puolesta. Koti- ja hyötyeläimiä, erityisesti hevosia, ei välttämättä pystytä enää pitämään, erityisesti räjäytettävien ja louhittavien kallioiden vieressä tuskin hevoset pysyisivät enää

tarhoissaan ja laitumet olisivat käyttökelvottomia. Asfaltti- ja betoniasemat aiheuttavat korvaamattomat melu- ja hajuhaitat jopa viiden (5) kilometrin päähän tuulen suunnan ja voimakkuuden funktiona. Puhumattakaan siitä, kuinka toiminta pilaa alueen virkistyskäytön sekä metsästyskäytön. Alue on perinteinen metsästys-, virkistyskalastus, hiihto- ja suunnistusalue sekä marjastus, sienestys ja luontoretkeilyyn sekä lintuharrastukseen käytetty alue. Hankkeen liikennesuunnitelmaan sopimattomat tiet, erityisesti Hynnänkorventie, ei kestä nykymuodossaan suunniteltua raskaanliikenteen liikennöintiä ja molemmat Hynnänkorventie ja Hämeentie olisivat liian vaarallisia lapsien koulukyydityksille sekä asukkaiden iltakävelyille.

Kyseenalaistamme täysin hankkeen tarkoitusperät ja vetoamme Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan ja ensimmäisen artiklan perusteella jokaisen oikeuteen nauttia rauhassa omaisuudestaan eikä keneltäkään tätä oikeutta saa riistää kuin yhteisen hyvän vuoksi. Luvallinen jätemaan läjitys sekä neitseellisen kiviainesmateriaalin louhiminen ajaa vain yksittäisen yrityksen etuja ympäristön, asukkaiden, elinkeinonharjoittajien ja Nurmijärven kunnan kustannuksella. Ei ole olemassa perusteltuja ja ajankohtaisia tarvelähtöisiä selvityksiä louhinta- sekä läjitystoimelle jo olemassa olevien vastaavien kilpailijoiden toimintaan nähden. Arviointiohjelman Vahanen Oy:n laatijoidenkin viittaamaan *Pohjavesiensuojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen: Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan loppuraportti (POSKI)* mukaan hankealueella ei ole maa-ainesten ottoon soveltuvia eikä edes osittain soveltuvia alueita. Lisäksi esimerkiksi TEM54/2015 selvityksen mukaan vuonna 2015 mukaan pääkaupunkiseudulle kiviaineksen riittävyys on vähintään 15-25 vuotta sen hetkisillä luvituksilla ja lupia on myönnetty useita vuoden 2015 jälkeen. Näemme, että kyseessä on pikemminkin yksittäinen yritystaloudellinen hyöty kuin kansantaloudellinen hyöty. Elinkeinopoliittinen vaikutus on erityisesti Nurmijärvelle mitätön, mutta haitat kunnalle ja asukkaille ovat kohtuuttomat. Hankkeella on toteutuessaan korvaamattomat haittavaikutukset Koillis-Nurmijärven luonnolle sekä asutukselle, elinkeinonharjoittajille ja virkistysharrastuksen harjoittajille.

Jätemaiden läjitys maankaatopaikoille ei ole nykypäivän mukaista kestäväää ja kiertotalouden periaatteita noudattavaa toimintaa. Esimerkiksi Ympäristöministeriön Kiviaineshuollon kehittämisraportin (2018) mukaan Helsingin kaupunki on resurssiviisailla ja kiertotalouden mukaisilla toiminnoillaan saanut aikaan merkittäviä kustannus- ja päästövähennyksiä ilman omaa maankaatopaikkaa. Vuoden 2010 jälkeen Helsingin kaupunki ei ole voinut osoittaa ylijäämämaalle loppusijoitusaluetta. Kuljetukset ovat maa-ainesten käytön suurin yksittäinen kustannus- ja ympäristökuormitustekijä, mutta sen sijaan että niitä kuljetettaisiin mahdollisimman lähelle uusille maankaatopaikoille, paljon järkevämpää on hyödyntää kaikki kaivettava ja louhittava materiaali ja näin ollen minimoida jäämämaiden muodostuminen. Järkevä kierrätys ja rakentamisessa muodostuvien kaivumaiden vähentäminen ovat oleellisia tekijöitä vähentämään luonnonvarojen kulutusta sekä maa- ja kiviaineskuljetuksia. Pelkästään vuosina 2014-2015 Helsingin kaupunki säästi resurssiviisalla

kehitysohjelmallaan 17 miljoonaa euroa, 2,1 miljoonaa litraa polttoainetta sekä 30 300 tonnia hiilidioksidipäästöjä. Louhintahiekka Oy:n arviointiohjelmaan on kirjattu, että heidän tavoitteena on vähentää rakennustoiminnasta syntyvän jätteen määrää käsittelemällä osittain uudelleenkäyttöä varten rakennustoiminnasta syntyviä jätteitä ja materiaaleja. Mielestämme hyödyntämällä Helsingin kaupunkin kaltaista malliratkaisua Louhintahiekka Oy vähentäisi tehokkaammin jätteiden syntyä sekä vaikuttaisi hiilijalanjälkeensä tehokkaammin, kuin kuljettamalla ja läjittämällä jätemaat Raalan ja Nukarin alueelle. Haluamme myös kiinnittää huomiota siihen, että maa-ainesten vastaanottoa järjestetään kunnallisesti jo muunmuassa Kiertokapulassa Hyvinkäällä, Karanojalla Hämeenlinnassa, Järvenpäässä ja Valkeakoskella sekä Nurmijärven Metsä-Tuomelan jäteasemalle, Tuusulassa, Vantaalla ja Espoossa. Painotamme edelleen tarvetta selvittää todellisen läjitystarpeen olemassa olevien kaavoitettujen maankaatopaikkojen suhteen. Mielestämme Louhintahiekka Oy:n tulee myös tarkastella toimintaansa kriittisesti Helsingin kaupungin resurssiviisaan ja kestäväen toiminnan näkökulmasta. Myös esimerkiksi *VTT:n Moreeni tehokäyttöön! HUUMA, Heikkolaatuisten luonnonmateriaalien hyötykäytön tehostaminen infrarakentamisessa* tutkimusraportti Ympäristöministeriölle, Ympäristöministeriön raportti 13/2010 *Uusiomateriaalien käyttö maarakentamisessa*, Sitran ja Green Building Council Finland:n toteuttama *7 tavoitetta kiertotalouden toteutumiseksi KIRA-alalla*, sekä Green Building Council Finland-järjestön keräämät lukuisat kestäväen infran hankke-esimerkit puoltavat resurssiviisasta, kiertotalouden mukaista ja ilmastomuutoksen hillitsemiseen tähtäävää infrarakentamista. Louhintahiekka Oy:n suunniteltu toiminta ei ole kestävä ja nykyaikaistaa toimintaa.

Haluamme erityisesti painottaa sitä, että suunniteltu hanke sijaitsee erittäin lähellä ja on yhteyksissä vesistön kautta Vantaanjoen Natura-alueeseen. *Uudenmaanliiton Uusimaa-kaava 2050: Vaikutukset Natura 2000-ohjelman alueisiin* raportissa on listattu Nurmijärven yhteys Vantaanjokeen. Raportin mukaan Luonnonsuojelulain 10 luvussa on määrätty Euroopan yhteisön Natura 2000- verkostoa koskevat erityissäännökset ja 66 §:n on määriteltävä luvan myöntäminen sekä suunnitelman hyväksyminen ja vahvistaminen. *“Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. (26.3.1999/371) Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole.”* Hanke ei ole erittäin tärkeä yleisen edun kannalta pakottavasta syystä ja vaihtoehtoisia ratkaisuja on olemassa.

“Jos alueella on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava laji, on lisäksi

edellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituviin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy taikka muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto. Valtioneuvoston on 2 tai 3 momentin nojalla tekemässään hankkeen tai suunnitelman toteuttamista koskevassa päätöksessä määrättävä Natura 2000 -verkoston yhtenäisyydelle tai luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten korvaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä. Toimenpiteiden kustannuksista vastaa hankkeen tai suunnitelman toteuttaja. Kustannusvastuuta voidaan kohtuullistaa ottaen huomioon hankkeen tai suunnitelman perusteena oleva yleisen edun kannalta pakottava syy. (19.12.2014/1259)"

3.4 Sijainti, koko ja maankäyttötarve

Vastustamme erittäin voimakkaasti hankkeen sijoittamista Nukarin ja Raalan alueelle, vedoten kohdissa 3.2 ja 3.3 kerrottujen syiden takia.

Haluamme myös huomauttaa, että maankäyttötarkoitusta voidaan mahdollisesti muuttaa metsähakkuussa, mutta lain mukaan metsähakkuuta ei saa hyödyntää mahdollisiin tuleviin hankkeisiin eli metsähakkuuta ei saa suorittaa metsänhoidon nimissä mikäli tarkoitus on valmistella tulevaa muuta toimintaa. Lisäksi haluamme huomauttaa, että Hämeentien kautta kulkee jo nyt Louhintahiekka Oy:n liikennettä omakotitalon omasta liittymästä. Työntekijät ovat sanoneet, että tekevät metsätien ja kääntöpaikan alueelle, mutta käyttötarkoitus on nyt selkeästi muuttunut kun alueelle on tehty ylimitoitettuja metsäteitä vaikka alueella on ollut jo olemassa metsäteitä. Rakennetut tiet ovat rakennettu massiivisemmiksi kuin normaalisti metsätiet rakennettaisiin.

3.5 ja 3.6 Hankkeen suunnittelutilanne ja hankkeen aikataulu

Hanke on tullut erittäin lyhyellä aikavälillä alueen asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien tietoon, useammat saivat tietää hankkeesta vasta Nurmijärven Uutisten tekemän uutisoinnin pohjalta 2.10.2019. YVA:n arviointiohjelman infotilaisuus oli jo 7.10 ja vastineiden viimeinen jättöpäivä, 22.10.2019, oli erittäin haasteellinen ja lyhyt asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien näkökulmasta. Hankkeesta ei ole suunnittelijan puolelta tiedotettu alueen asukkaita ja elinkeinonharjoittajia tarpeeksi. Useat alueen asukkaat ovat saaneet tiedon vasta viime hetkillä.

Tehty arviointiohjelma eli nykyinen hankkeen suunnittelutilanne on puutteellisesti, epämääräisesti sekä virheellisesti luotu ja koemme, että suunnitteluun ei ole käytetty tarpeeksi aikaa. Koemme myös, että hankkeen suunnittelijat eivät ole varanneet tarpeeksi aikaa hankkeen eri selvitysten tekemiseen sekä kokonaisvaikutusten

arviointiin. Aikataulu on erittäin tiukka kunnolliseen haittojen ja ongelmien selvittämiseen.

Arviointiohjelmaan on kirjattu, että hankkeen vaikutusalueelta tehdään luontoselvitykset alueen kasvillisuuden ja eläimistön nykytilan sekä luonnonarvojen selvittämiseksi kevään ja kesän 2019 aikana. Luontoselvityksessä ei ole kuitenkaan otettu huomioon kaikkia niitä eläimiä ja lajeja, joita alueella on, joten vaadimme, että luontoselvityksiä pitää suorittaa vielä tulevan kevään ja kesän aikana. Luontoselvityksen puutteita voidaan täydentää vain kevät ja kesäaikana, joten siltäkin osin esitetty aikataulu ei ole mahdollinen. Hankealueella on jo tehty paljon tie- ja metsän raivaustöitä alkuvuodesta 2019 lähtien ja erityisesti kesän ja syksyn 2019 aikana. Nämä työt pitää välittömästi lopettaa, jotta luontoselvitykset voidaan toteuttaa totuudenmukaisesti ja nykytilaa kuvaavasti. Haluamme huomauttaa, että hankkeen aikatauluun on kirjattu arviointiohjelmassa, että hanke alkaa alueen raivaamisella ja pintamaan ja irtomaan-aineksen poistolla aikaisintaan vuonna 2021, mutta hankealuetta on jo nyt ja aktiivisesti edelleen raivataan.

Koemme myös, että YVA:n tekijä ja konsultti Vahanen Oy ei ole puolueeton taho suorittamaan esimerkiksi koeottoja ja näitä selvityksiä. Aasukkaat ovat havainneet useampia Vahanen Oy edustajia ottamassa näytteitä ympäristöstä ja useimmiten he ovat olleet eksyksissä ja epävarmoja siitä missä he ovat näytteitä ottamassa. Arviointiohjelmassa ei ole määritelty, että mikä taho suorittaa esimerkiksi näytteiden tutkimuksen ja miten arviointiohjelman laatijat vakuuttavat tulosten oikeellisuuden.

4 YVA-menettely

Koemme, että arviointiohjelmaan kirjattu *"Tiedon jakaminen ja osallistumisen mahdollistaminen ovat YVA-menettelyn keskeinen tarkoitus"* ei ole toistaiseksi toteutunut hyvien periaatteiden mukaisesti. Arviointiohjelman puutteelliset, virheelliset sekä epämääräiset selvitykset ja johtopäätökset eivät ole hyvien periaatteiden mukaista onnistuneen tiedonjakamisen näkökulmasta.

4.2 Ennakkoneuvottelu

Nurmijärven ja Tuusulan kuntien edustajat ovat olleet 10.5.2019 paikalla ennakkoneuvottelussa. Kuntien neuvottelijat eivät antaneet mitään tietoa kuntapäätäjille ennen kuin hanke tuli julkiseen tietoon syyskuun lopulla. Mielestämme avoimeen tiedonjakamiseen arviointiohjelmaan olisi pitänyt lisätä ketkä ennakkoneuvottelussa edustivat eri tahoja.

4.3 YVA-ohjelma

Arviointiohjelmaan on kirjattu, että *"Arviointiohjelmassa kuvataan hankealueen nykytila sekä suunnitelma siitä, mitä hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana tullaan selvittämään sekä miten arviointi ja siihen liittyvä tiedottaminen ja vaikutusalueella asuvien osallistuminen arviointiin järjestetään."* Arviointiohjelmassa on selkeitä puutteita ja virheitä hankealueen nykytilan kuvauksessa sekä suunnitelmassa.

4.4. YVA-selostus

Koemme, että esitetty vaikutusten merkitettävyyteen käytettävä arviointiasteikko on epämääräinen ja YVA-selostuksessa tulisi esittää myös kirjallisesti perusteet asteikolle ja eri merkittävyyden määreille.

4.5 Arviointiohjelman ja -selostuksen laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelman ja -selostuksen laatijoiden pätevyys on varmaankin ollut koulutuspuhjan osalta pätevä, mutta onko heillä ollut riittävät resurssit ja kompetenssia tutkia kaikkia hankkeeseen vaikuttavia tekijöitä (mm. asutus, liikenne, vesistö, pohjavesivaikutus, kasvillisuus, eläimistö, maisema, melu, pöly, värinä). Esimerkiksi maastokäynnit ovat olleet ajallisesti lyhyitä ja pintapuolisia sekä useinmiten tutkimuksia suorittaneet Vahanen Oy henkilöt ovat olleet epätietoisia tutkittavasta alueesta. Osittain käynnit ovat tapahtuneet syksyllä, jolloin suurin osa alueella oleskelevista eläimistä on jo poistunut alueelta talvehtimisalueille. Koemme myöskin, että arviointiohjelman puutteellisuus, virheellisyys sekä epämääräisyys ei osoita hyvää ammattiosaamista eikä ole luottamusta herättävää.

Louhintahiekka Oy:n hankevastaavasta ei ole esitetty koulutus- ja kokemustietoja samalla tarkkuudella kuin arviointiohjelman laatijoista.

5 Tarkasteltavat vaihtoehdot

Alueen asukkaille ja elinkeinonharjoittajille aiheutuu kohtuuttoman suurta haittaa kaikista muista vaihtoehdoista paitsi vaihtoehdosta VE0. Läpi tämän vastineen on huomioita ja vaatimuksia liittyen näihin kaikkiin vaihtoehtoihin.

5.1 VE0

VE0 on ainoa vaihtoehto millä säilytämme alueemme luonto- ja asumis hyvinvoinnin hyväksyttävänä. Vaadimme, että VE0 vaihtoehtoon pitää myös kirjata, että alueella ei suoritettaisi asfaltti- ja betoninvalmistusta.

5.2 VE1

Vastustamme koko VE1 vaihtoehtoa eli sen molempia alavaihtoehtoja VE1.1 ja VE1.2. VE1 pilaa erittäin pahoin kotiemme ympäristön sekä lähialueen luonnon. Se myös romauttaa asuinkiinteistöjemme arvot sekä tekee asumisesta ja kodista nauttimisen kohtuuttomaksi muun muassa jatkuvan melu- ja pölyhaittojen vuoksi sekä alueen vesitalouteen kohdistuvista negatiivisista vaikutuksista. Alueella ei ole kunnallista vesijohtoverkostoa. VE1.2 aiheuttaa alueelle vielä lisäksi hajuhaitat.

5.3 VE2

VE2 on täysin mahdoton vaihtoehto alueen asukkaiden, elinkeinonharjoittajien, luontoympäristön ja elämien sekä lajikkeiden hyvinvoinnin ja tulevaisuuden kannalta. Alueen luonto tulisi turmeltumaan pahoin ja pitkävaikutteisesti. Haittavaikutukset ulottuvat Palojokeen sekä Linnaojan kautta Natura-alueeseen kuuluvaan Vantaanjokeen, lähellä sijaitseviin pohjavesialueisiin erityisesti pohjaveden pinnan alapuolelle ulottuvan suunnitellun louhinnantason vuoksi. Erityisesti vaikutukset Jäniksenlinnan pohjavesialueeseen sekä Päijännetunneliin voivat heijastua laaja-alaisesti koko Uudenmaan alueelle. Lähimmät asuinkiinteistöt muuttuvat todennäköisesti asuinkelvottomiksi ja suunnitelmat myös romauttavat asuinkiinteistöjemme arvot sekä tekee asumisesta ja kodista nauttimisen kohtuuttomaksi muun muassa jatkuvan melu- ja pölyhaittojen vuoksi sekä alueen vesitalouteen kohdistuvista suurista pilaantumis- ja ehtymisriskeistä. Alueelle ei ole kunnallista vesijohtoverkostoa. VE2.2 aiheuttaa alueelle vielä lisäksi hajuhaitat.

6 Hankkeen toteuttamisen edellyttämät vaatimukset, suunnitelmat, luvat ja päätökset

Haluamme Natura-alueen tuoda esiin, että Ympäristönsuojelulain mukaan,

”Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.”

JA

”Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu

arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. (26.3.1999/371) Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään, saadaan lupa kuitenkin myöntää taikka suunnitelma hyväksyä tai vahvistaa, jos valtioneuvosto yleisistunnossa päättää, että hanke tai suunnitelma on toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä eikä vaihtoehtoista ratkaisua ole. "

7 Ympäristön nykytilan kuvaus

Ympäristön nykytilan kuvaus on tehty puutteellisesti ja vanhentuneiden tai määrittelemättömien selvitysten perusteella on tehty virheellisiä ja epämääräisiä johtopäätöksiä. Johtopäätösten, erityisesti tällöisten perusteettomien, tekeminen toiminnan vaikutuksista ei tulisi olla arviointiohjelmassa. Määritetyn nykytilan kuvauksen mukaan Vahanen Oy on jo suorittanut heidän mukaansa vaadittavat ympäristö- ja luontoselvitykset, mutta koska nykytilan määrittäminen on puutteellinen vaadimme ympäristö- ja luontoselvitysten toteuttamista todellisen ympäristön nykytilan mukaan.

Uudenmaan liiton *Vaikutukset Natura 2000-ohjelman alueisiin* raportin mukaan Nurmijärvellä rajautuu Kaanaan vanhan metsän Natura-alue Vantaanjoen Natura-alueeseen. Natura-alue sijaitsee alajuoksulta Seutulaa asti valtakunnallisesti ja/tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Ylempänä Nurmijärven Palojoella joki rajoittuu itäpuolisiin valtakunnallisesti ja/tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, Nukarin eteläpuolella on joen molemmin puolin valtakunnallisesti ja/tai maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. Nurmijärvellä kulkee joki kaavan pohjavesialueella. Silvolassa, Piispankylässä ja Seutulassa rajautuu Natura-alue kaavan pohjavesialueeseen. Vantaanjoen vesistö on Natura-aluetta laajemmin osoitettu vedenhankinnan kannalta tärkeäksi pintavesialueeksi.

7.1 Kaavoitustilanne

Aluetta ei ole kaavoitettu maanottoalueeksi eikä jätemaan sijoitukseen.

7.2 Maisema ja rakennettu ympäristö

YVA arviointiohjelmasta on jätetty täysin tarkoituksella hankealueen naapurustossa olevat asuinkiinteistöt huomioimatta ja vähätelty koko alueen luonto- ja asuinalueen asumisviihtyvyyteen vaikuttavia asioita. Lausunnossa on tuotu vain esille vaikutusalueen reuna-alueella oleva Raalan kartanon alue. YVA:ssa mainitaan vaikutusalueella olevan noin 50 kiinteistöä, mutta tätäkin vastinetta on ollut

välittömän lähialueen asukkaista, maanomistajista, alueen käyttäjistä ja harrastajista sekä elinkeinonharjoittajista 737 määrä allekirjoittamassa mikä kattaa toista sataa kiinteistöä. Viimeisen 15 vuoden aikana alueelle on rakennettu useita kymmeniä uudisrakennuksia ja useat rakentajat ovat nuorempaa sukupolvea jotka ovat hakeutuneet rauhalliselle maaseutumaiselle alueelle asumaan ja elämään. On erittäin harmillista, että alueella pitkään asuneet sekä sinne vasta muuttaneet tulevat kokemaan kauniin ja rauhallisen maalaismaiseman muutoksen kohtuuttomasti meluavaan ja pölyävään, luonnon- ja ympäristön tuhoavaan louhintaan ja jätemaanlajitykseen sekä betonin ja asfaltin valmistukseen. Nurmijärvi markkinoi kuntaansa näin *"Vaikka kaikissa Nurmijärven päätaajamissa luonnonrauha ja urbaanimpi miljöö lyövät sopuisasti kättä, löytyy Nurmijärveltä myös perinteistä maalaismaisemaa. Väljyyttä, rauhaa ja vehreää idylliä tarjoavat Nurmijärven useat omaleimaiset kylät. Maaseudun monipuolisen luonto- ja kulttuuriympäristön kanssa on vaikea kilpailla. (...) Hektinen arki korostaa oman kodin merkitystä arjen pakopaikkana. Onko sellaisia murheita, etteivät kauniit auringon nousut maalaismaisemissa auttaisi? Kun naapurin ruohonleikkurinkin murina kuuluu liian vaimeana häiriintyäksesi siitä sunnuntaiaamuna. Luonnonrauha tekee ihmiselle ihmeen hyvää."* On erittäin kohtuutonta, että alueen 500 asukasta, jotka olivat alueella ensin ja ennen mitään Louhintahiekka Oy:n kaltaisia suunnitelmia, tulevat häiriintymään ja menettämään erittäin tärkeäksi kokemansa rauhallisen ja luonnonläheisen elinympäristön ja kotipaikan sekä joutuvat taloudelliseen ahdinkoon kiinteistöjen arvon romahtamisen myötä.

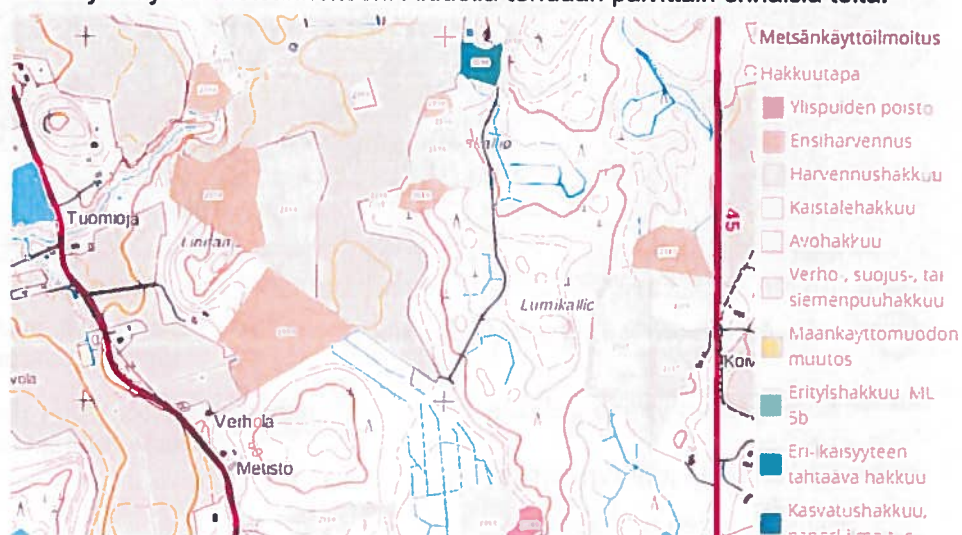
YVA:n arviointiohjelmassa ei määritellä vaikutuksen kohteeksi joutuvien asukkaiden lukumäärää vaan he puhuvat noin kiinteistöistä. Täällä asuu ihmisiä - vanhuksia, aikuisia ja lapsia , lemmikkejä ja elinkeinonharjoittajia. Mielestämme on kohtuutonta arvioida maisema muutoksen voimakkuutta ja merkitystä etenkin asumisen, liikkumisen ja alueen virkistyskäytön näkökulmasta, kun arvioijilla ei ole edes tiedossa miten paljon täällä asuu ihmisiä ja kotieläimiä sekä miten aluetta käytetään. Raalan kylätoimikunnan mukaan 2013 vuonna Raalan ja Karhunkorven alueella on asunut 496 asukasta ja 179 kotitaloutta. Lisäksi pidämme huonona käytäntönä sitä, että tätä arvioita ei ole suunniteltu tehtäväksi yhteistyössä asukkaiden kanssa - suunnittelijan suunnitelma yhdestä maastokäynnistä ei todellakaan anna todenmukaista ja laajudeltaan sellaista kuvaa miten tätä isoa aluetta käytetään tällä hetkellä. Alue on täynnä aktiivisia asukkaita, esimerkiksi Nukarin kylätoimikunta, Raalan kylätoimikunta, Raalan-Nukarin martat sekä Karhunkorven koulun vanhempainyhdistys ovat pitäneet tärkeänä olla mukana kyläsuunnittelussa, koska haluavat oman aktiivisuutensa kautta vaikuttaa siihen, että kylän viihtyvyys lisääntyy.

Raalan kartanosta ei ole kuvausta arviointiohjelmassa ollenkaan. Kartano on saanut alkunsa jo vuonna 1643, kun Ruotsin armeijan upseeri sai kruunulta lahjoituksena kuusi autoitunutta tilaa Raalan kylässä ja se on ulottunut esimerkiksi Nukarinkosken rantaan asti, jossa sillä oli oma vesisaha ja mylly. 1800-luvulla Raalan kartano on ollut Uudenmaan alueen huomattavimpia torpparikartanoita. Raalan kartano on ollut

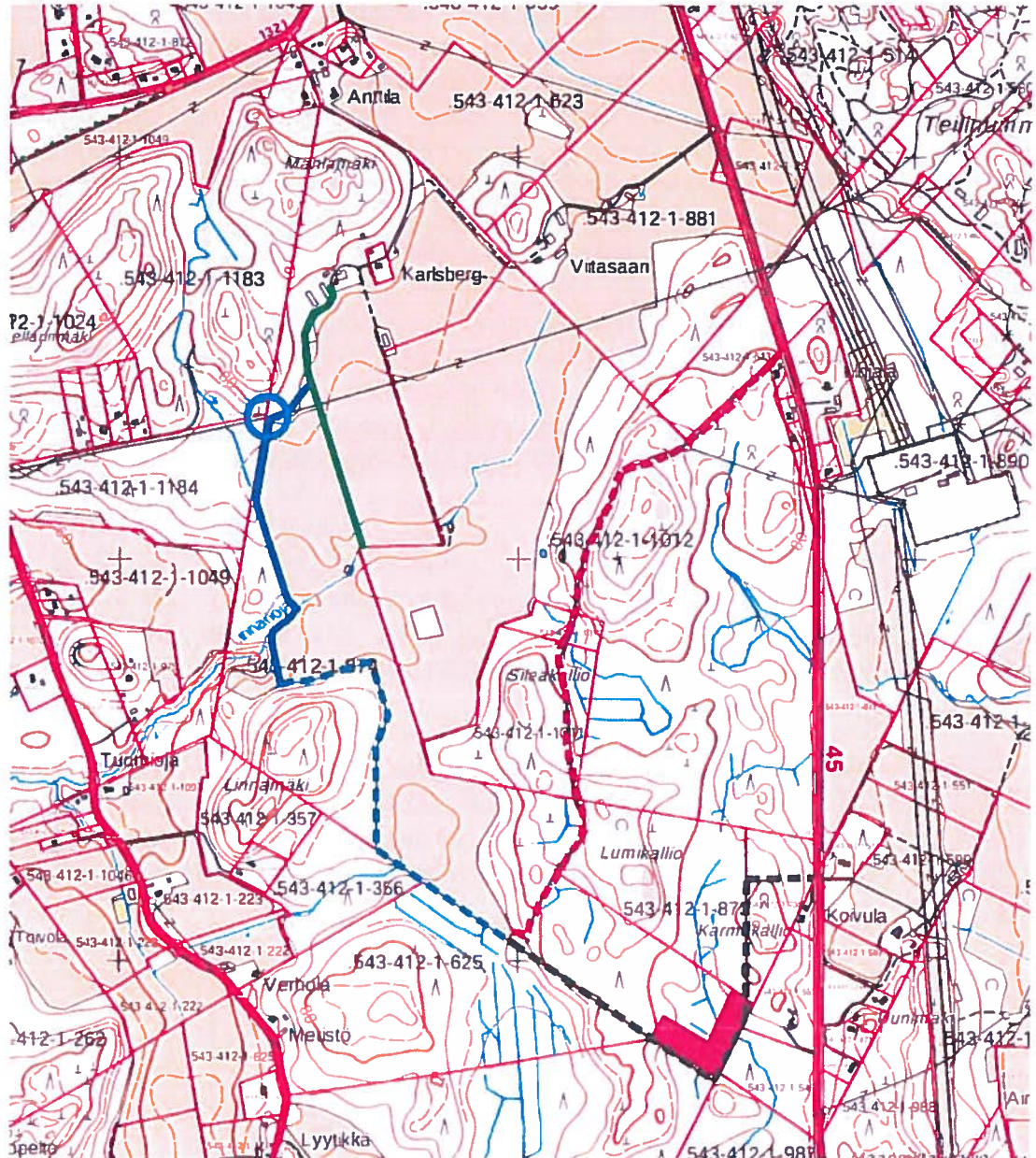
Aleksis Kiven Seitsemän veljeksien Viertolan kartanon esikuva. Myös Raalan kartanon välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa kivenlohkareta on pidetty tarinan hiidenkivenä eli veljesten pakopaikkana härkälaumalta. Raalan kartano ympäristöineen on merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö. Museoviraston mukaan *“Raalan kartanon rakennusryhmä sijaitsee laajan peltoaukean laidalla kallioisella kukkulalla. Kartanon puinen, empiretyylinen päärakennus on vuodelta 1848. Päärakennusta ympäröi vanha puisto. Pihapiirissä on samanikäinen kivinen viljamakasiini, saunarakennus ja aitta. Navetta on vuodelta 1900. Raalan viljelymaisema yhdistyy Vantaanjoen väilyksellä Nukarin kylän koskimaisemaan.”* Nykytilan kuvauksessa ei ole tarpeeksi selkeästi määrätty Raalan kartanon ja sen koko ympäristöä peltoineen ja näiden sijaintia hankealueeseen nähden. Arviointiohjelmassa ei myöskään mainita Raalan vanhaa kyläkoulua. On myös arvioitu, että Hynnänkorventien tieyhteys Tuusulaan on ollut tärkeä jo varhain, sillä se on toiminut hevoskyydityksien reittinä maataloustuotteille Helsingin markkinoille.

Vaikka Raalan kartanolta ei näe hankealueelle, niin kylän muulta kulttuuriympäristöalueelta avautuu näkymä hankealueelle. Linnamäki ja Lumikallio ovat korkeita mäkiä ja niiden hävittäminen näkyy kauas. Tätä ei ole mitenkään huomioitu arviointiohjelmassa ja se pitää ottaa huomioon tärkeän kulttuuriperinnöllisen maiseman säilyttämiseksi.

Nykymaisemaa on jo muutettu Louhintahiekka Oy:n toimesta kaatamalla metsiä sekä rakentamalla teitä (kts kuvat Liite 2). Alla on kaksi havainnollistavaa karttakuvaa, ensimmäinen kuvaa hankealueen metsänkäyttöilmoituksia ja toiseen karttakuvaan on merkitty alueella tehtyjä muutoksia vuoden 2019 aikana, joiden Louhintahiekka on välttänyt liittyvän metsänhoitoon. Alueella tehdään päivittäin erinäisiä töitä.

Metsänkäyttöilmoitukset hankealueella.

Luvaton tiettyö suurjännitelinjan alla

Korvenniityn vanha peltotie

Linnamäelle johtava uusi tie

Raivattua tien pohjaa, ei
metsänhoidollisia perusteita

Raivattua tien pohjaa/osittain tehtyä tietä,
ei metsänhoidollisia perusteita

Vanha tie, jota voidaan
käyttää puiden siirtoon

Luvattomasti raivattua
metsää, ei hakkuilmoitusta

Vihreä yhtenäinen viiva on olemassa oleva vanha peltotie. Yhtenäinen sininen viiva, on nyt tehty uusi tie, se alkaa Korvenniityntieltä ja jatkuu Linnakallion pohjoispuolelle. Tämä uusi tie kulkee Fingridin suurjännitelinjan alta, tien Louhintahiekka on tehnyt ilman sähköyhtiön lupaa ja mm. korottanut tietä linjan alla (turkoosi ympyrä). Vaadimme selvityksen siitä miten uudet tiet ovat rakennettu - mistä tehtyihin teihin käytetyt maalajitteet ovat peräisin, ovatko ne jätemaata vai onko niitä tutkittu ja turvalliseksi todettu.

Tätä tietä voitaisiin käyttää metsäautotienä, koska siitä on yhteys Raalantielle. Louhintahiekka on kuitenkin raivannut leveää tienpohjaa (vihreä katkoviiva) Linnakallion pohjoispuolelta aina vanhalle metsätielle(violetti katkoviiva) asti. Tästä eteenpäin metsään on raivattu paikoin yli 20 m metriä leveä alue jatkuen aina Hämeentielle asti(musta katkoviiva). Korvenniityn kiinteistön Etelänurkassa on violetilla merkattu alue, jolle ei ole tehty mitään avohakkuuilmoitusta ja siellä on kuitenkin kaadettu metsää isolta alueelta.

Vihreällä katkoviivalla merkitylle tienpohjalle ei ole mitään metsänhoidollista perustetta, koska Linnamäen ja suunnitellun läjitysalueen harvennuksesta saadut puut voidaan kuljettaa metsäkoneella Linnamäen pohjoispuolella olevan tien varteen ja sieltä puutavara-autolla eteenpäin.

Myöskään mustalla katkoviivalla merkitylle metsään raivatulle tienpohjalle ei ole mitään metsänhoidollisia perusteita. Alueen viereen tulee vanha tie, jota voidaan käyttää puiden pois kuljettamiseen tai vaihtoehtoisesti puut voidaan viedä metsäkoneella Hämeentien varteen, joka on Kärmekekallion harvennusalueen vieressä.

Alla oleva kuva on Kärmekekalliolta Etelään päin violetilta alueelta, jossa ei siis ole mitään ilmoitusta avohakkuusta.

Katsomme, että Louhintahiekka on syylistynyt ympäristön turmelemiseen ja on jo aloittanut laajamittaiset raivaukset hankkeeseen liittyen, ennen kuin mitään lupia on olemassa. Eteläpäädyn raivaukset ovat verrattavissa ympäristöririkokseen, koska tällaisista massiivisista hakkuista pitäisi tehdä metsänkayttöilmoitus.

Lumikallion itäpuolella Kärmekallion tuntumassa on myös tehty maansiirtotöitä, joten luonto ei missään nimessä ole enää koskemattomassa luonnonvaraisessa tilassa, jotta siellä voitaisiin kartoittaa luonnon nykytilaa. Katsomme, että Louhintahiekka on salaillut hankealueella tehtyjä luvattomia raivauksia ja edennyt teiden ja infrastruktuurin rakentamisessa ikään kuin hankkeella olisi jo lupa.

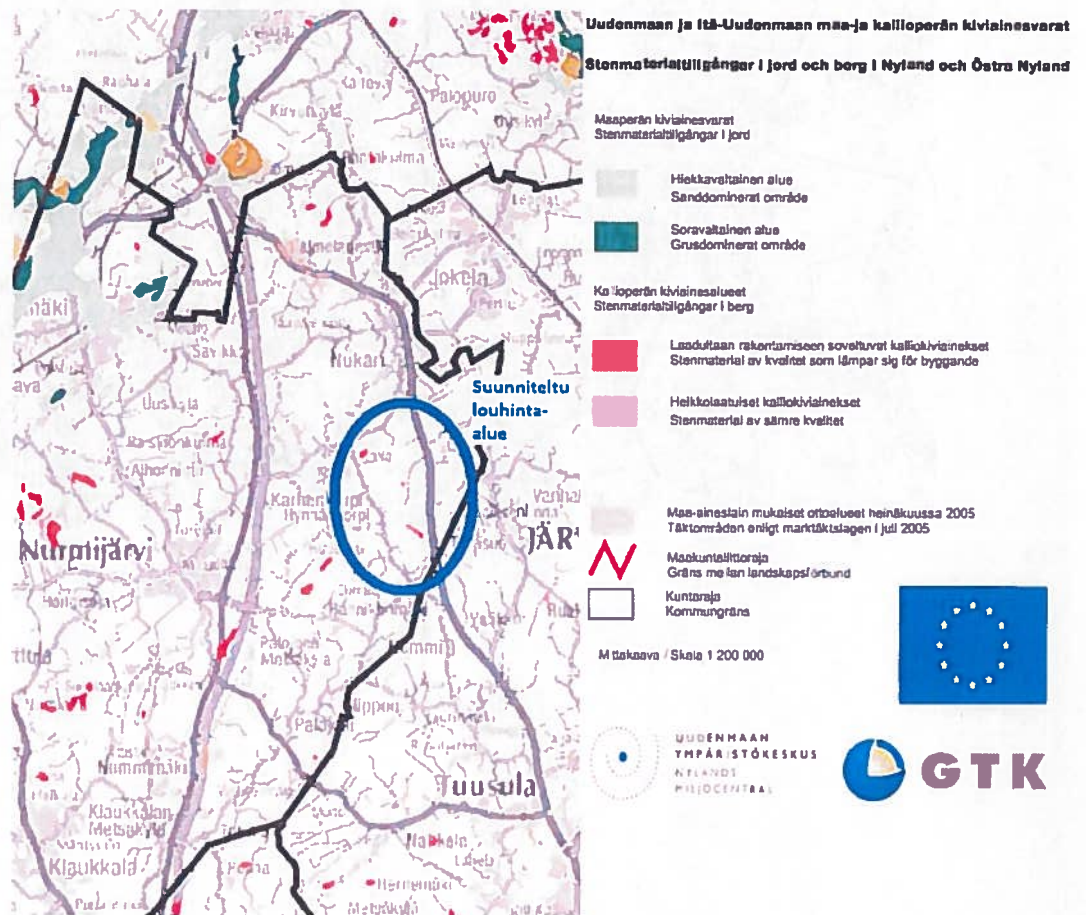
7.3 Maa- ja kallioperä

Arviointiohjelman maa- ja kallioperäviittaukset perustuvat vuonna 1992 tehtyyn kallioperätutkimukseen ja Nurmijärven arvokkaiden kallioalueiden inventaarioon vuodelta 1992. Nämä selvitykset ja tutkimukset ovat kauttaaltaan erittäin vanhoja -

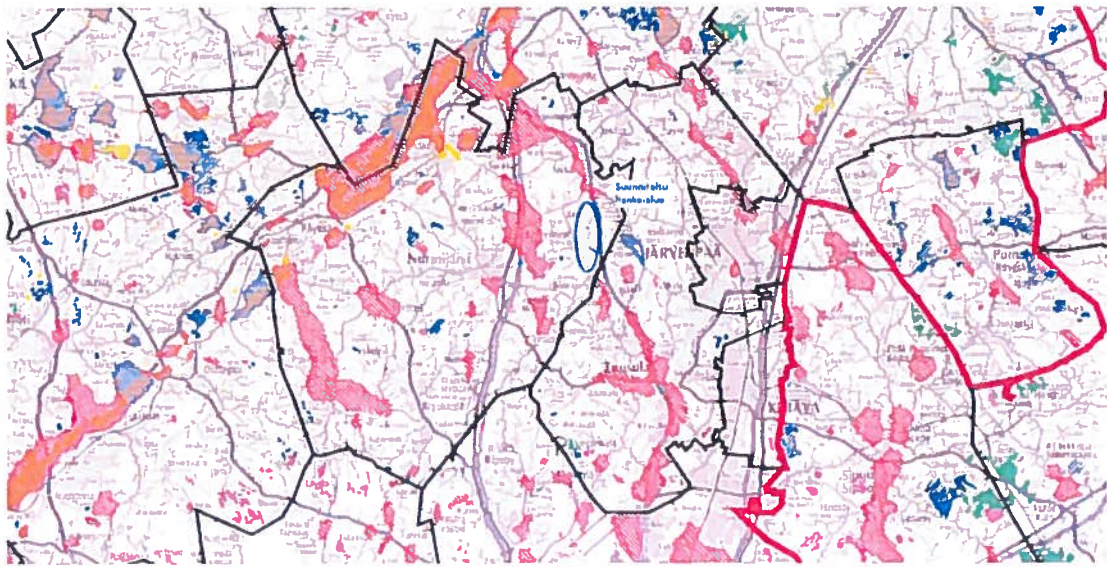
suunniteltua hankealuetta ei välttämättä ole tutkittu ja arvioitu ollenkaan ja vähintäänkin menetelmät ja tieto on lisääntynyt 30 vuoden aikana. Näitä dokumentteja on kuitenkin hyödynnetty tunnistamaan hanke-alueen maisemallisesti, geologisesti, biologisesti, maankäytöllisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävät kallioalueet ja näiden pohjalta on tehty jo johtopäätöksiä hankkeen vaikutuksista. Molemmat selvitykset pitää uusien vastaamaan nykypäivää ja tehdyt johtopäätökset puoltaa epäpäteviksi. Pitää myös suorittaa luotettava maaperätutkimus. Esimerkiksi arviointiohjelmassa maaperäkartan mukaan on määritelty, että alueella on moreenia, mutta sen tyyppiä ei ole eritelty sen tarkemmin, mutta kuitenkin kohdassa 7.4 pohjavedet-osiossa vedotaan siihen, että alueella ei ole sora- tai hiekkakerrostumia eikä alueella ole täten hyödynnettäviä pohjavetesivaroja. Useassa osassa todetaan, että maaperästä ei ole olemassa tarkkoja selvityksiä sekä arvellaan kalliokiviaineksen soveltuvan rakentamiseen. Lisäksi kuitenkin todetaan, että esimerkiksi kallioperän heikkousvyöhykkeet ja täten hankkeen vaikutukset pohjaveteen arvioidaan olemassa olevan tiedon perusteella eli joko tarkoitus on käyttää 30 vuotta vanhaa tietoa, joista suurinta osaa ei ole edes tehty suunnitellulle alueelle, tai tehdä tietoon pohjautumattomia johtopäätöksiä, kun ei ole olemassa olevia selvityksiä.

Kallioperän radonselvityksistä ei ole mainintaa arviointiohjelmassa. Arviointiohjelmasta ei myöskään käy ilmi radonin ja sen vapautumiseen liittyvät selvitykset. Savi ja muut hienoainekset tukkivat ilmahuokokset ja radonvirtaamat ovat pieniä, mutta miten toimintavaikuttaa radonin vapautumiseen ja kulkeutumiseen vesistöihin tai pohjaveteen ei ole huomioitu. Radon kulkeutuu vapautuessaan myös juomaveteen ja aiheuttaa säteilyannosta ruoansulatuselimistölle sekä hengitysteihin. On myös huomioitava, että radonalueilta tuleva sora ja hiekka aiheuttavat

Arviointiohjelmassa mainittu POSKI-hankkeen mukaan hankealueen potentiaali rakentamisen näkökulmasta on määritelty näin alla olevan kartan mukaisesti. Alueen pienet, mutta kaksi hieman isompaa punaisella merkattua aluetta eli laadultaan rakentamiseen soveltuvat kallioainekset näyttävät olevan Kellarinmäki sekä Hynnänkallio+Hakamäki+Tonkreeninmäki-alue. Hyvin pieni punainen piste alueella on Sileäkallio.

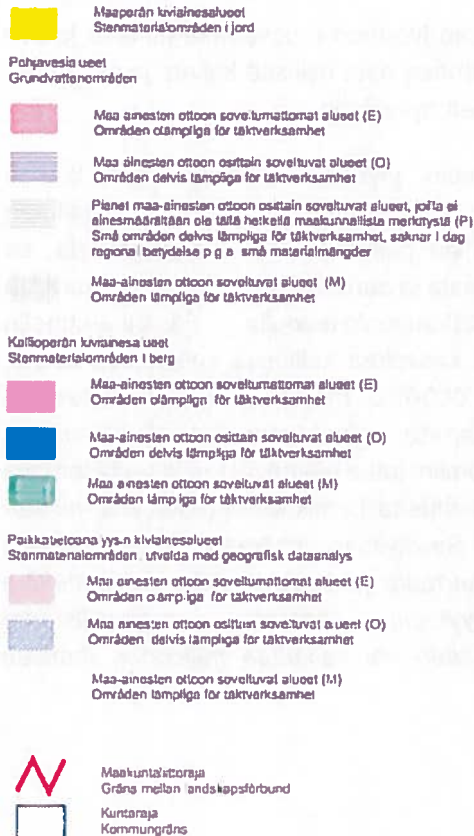

Sekä samaisesta POSKI-hankkeesta isommalta alueelta tarkastelu, josta huomataan (väritysten koodaukset alla, koko kartta saatavissa täältä: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/113707/k3A0040406.pdf?sequence=5&isAllowed=y>, että alueella ei ole arvioitu olevan maa-ainekseen ottoon soveltuvaa aluetta kallioperän kiviainesalueiden, paikkatietoanalyysin kiviainesalueiden ja pohjavesialueiden analyysien perusteella. On huomattavaa, että sinistä (osittain soveltuvia) ja vihreitä (soveltuvia) alueita on lähialueilla runsaasti, kun taas suunniteltun hankealueen välittömän läheisyyden ympäristöä ympäröi punaisella merkattuja alueita, jotka eivät ole maa-ainesten ottoon soveltuvia alueita.

Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla

**POSKI-klassificerade geologiska enheter och grundvattenområden i
Nyland och Östra Nyland**

Mittakaava / Skala 1:200 000

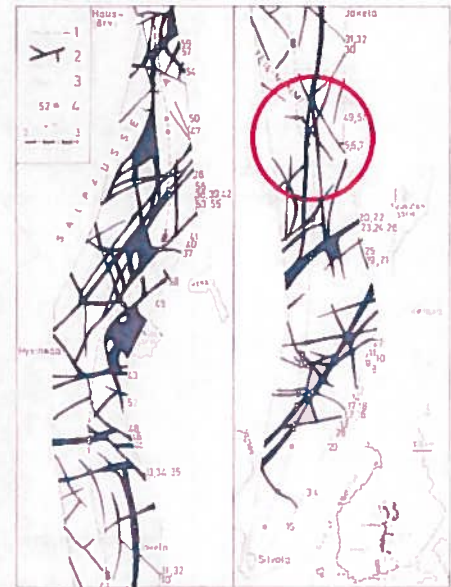
7.4 & 7.5 Pohjavedet ja pintavedet

Alueen yli 120 kiinteistöllä ja noin 500-600 asukkaalla on omat juoma- ja käyttövesikaivot. Hanke erittäin todennäköisesti pilaa lähialueen vesikaivojen vedet ja kuivattaa kaivot. Alueella ei ole vesijohtoverkostoa. **Arviointiohjelmassa on virheellisesti ilmoitettu**, että kunnallinen vesijohtoverkosto ulottuisi Hynnänkorventielle 500 metrin päähän hankealueesta. Tämä vesiputki on yksityinen parin kiinteistön oma ohut putki Raalantien ja Hynnänkorventien risteyksestä

kaivettuna, ei julkinen eikä sen kapasiteetti riitä jakelemaan koko alueen kiinteistölle ja maatiloille heidän tarvitsemansa käyttö- ja juomavettä.

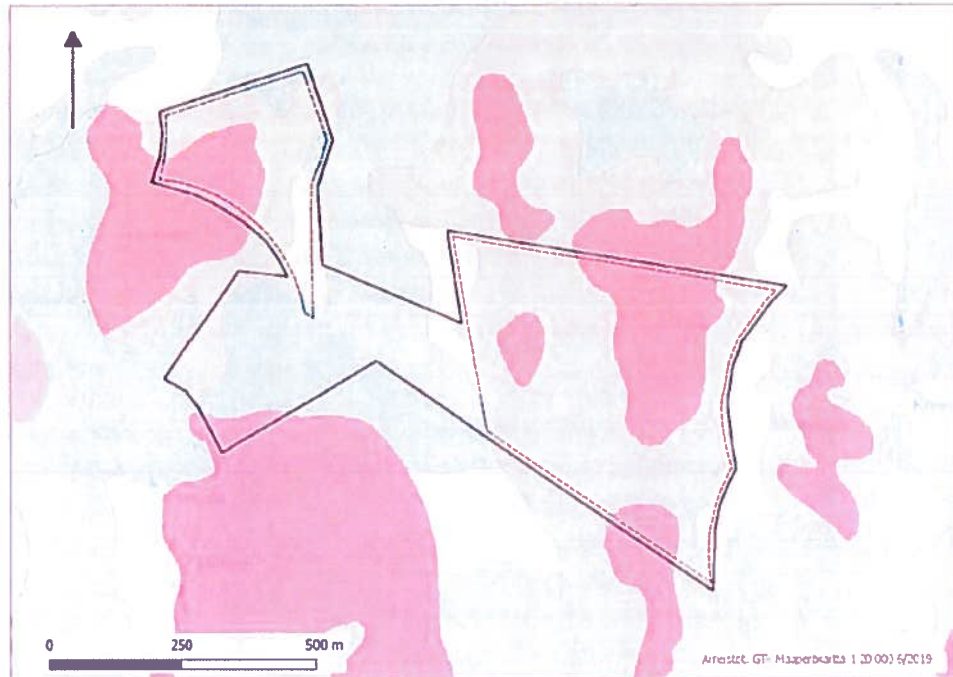
Kaivualueen lähinaapurissa on useita vanhoja luonnon muovaamia lähteitä joiden ympäristöarvo on suuri. Hankkeen johdosta lähteet ovat riskissä kuivua ja pilaantua. Näitä lähteitä ei ole kartoitettu ja merkitty alueen nykytilaan.

Koko Pääkaupunkiseudun vesihuollon tärkein yhteys, Päijännetunneli, kulkee hankealueen välittömässä läheisyydessä. Päijännetunneli on yksi maailman pisimmistä yhtäjaksoisesti maan alla kulkevista paineistetuista vesitunneleista, se kulkee 30-100 metrin syvyydessä maan pinnasta ja sen kautta johdetaan juomavettä noin miljoonan käyttäjän tarpeisiin pääkaupunkiseudulla. Päijännetunnelin sortuminen on erittäin vakava riski ja riskiä kasvattaa kalliossa kulkeutuva tärinä. Päijännetunnelin lähin mutka kulkee noin 600-750 metrin päässä louhittavasta Lumikalliosta. Diplomityössä *Päijänne-Tunnelin rakennusgeologiset olosuhteet* (2019) on viitattu kallioperän ruhjeisiin painaumiin, jotka näyttävät kuvia vertailemalla olevan erittäin lähellä suunniteltavaa louhinta-aluetta Lumikalliota (kuva alla, oikean puoleinen diagrammi on diplomityöstä). Selvityksen mukaan *“Pienentämällä Päijänne-tunnelia suojaavaa maa- ja kalliokerrosta ja keskittämällä riskitoimintoja Päijänne-tunnelin välittömään läheisyyteen, lisätään mahdollisuutta ympäristökatastrofiin, joka yllätyksellisyydessään voi vaikuttaa miljoonan ihmisen elämän hetkessä.”*

Kuva 1. 1. ja 2. vaiheen geologiset tutkimukset. Vasen kuva (1) on 1. vaiheen geologinen tutkimus, jossa on esitetty maaperä- ja kallioperän rakenne. Oikea kuva (2) on 2. vaiheen geologinen tutkimus, jossa on esitetty maaperä- ja kallioperän rakenne. Kuvat on laatinut Louhintahiekka Oy.

Pohjavesi alla olevassa kuvassa on YVA:n arviointiohjelman kuva alueen maaperäkartasta, josta voi nähdä, että noin puolet alueesta on vaaleanruskealla merkittyä moreenia. Kappaleeseen 7.4 on kuitenkin kirjattu, että "alueella ei ole sora- tai hiekkakerrostumia eikä alueella siten ole hyödynnettäviä maapohjavesivaroja". Moreenilajin tyyppiä ei kuitenkaan ole määriteltä sen tarkemmin onko kyseessä sora-, hiekka- vai silttimoreenia. Esimerkiksi VTT:n raportin mukaan soramoreenissa on sorapitoisuus yli 50 %, hiekkamoreenissa hienoainepitoisuus 5-50 % ja sorapitoisuus 5- 50 % sekä silttimoreenissa hienoainepitoisuus yli tai tasan 50 % ja sorapitoisuus yli tai tasan 50 %. Moreenin sisältämä savilajitteen määrä on Suomessa yleensä 0-5 %. Eri tyyppisille moreeni maille huokoisuus vaihtelee 23-52 % välillä. Raportissa todetaan, että eritoten hienoaineita sisältävät moreenit ovat herkkiä häiriintymään jo kaivettaessa tai kuljetuksen tai läjityksen aikana. Raportissa todetaan myös, että esimerkiksi tiivissä hienorakenteissa moreenissa kapillaarinen nousukorkeus voi olla useita metrejä. Geologian tutkimuslaitoksen mukaan "Hyödynnettäviä määriä pohjavettä on harjujen hiekka- ja sorakerrostumissa, karkearakeisissa moreenikerrostumissa ja kallioperän rikkonaisuusvyöhykkeissä.". Tämän lisäksi tiedämme alueella suoritettujen maaperätutkimusten nojalla, että arviointiohjelmassa hyödynnetty maaperäkarta on puutteellinen, eikä anna kaikilta osilta todenmukaista kuvaa maaperästä.

Kuva 12 Alueen maaperäkarta (GTK 1:20 000) Vaaleanpunainen on kalliota, vaaleanruskea moreenia, keltainen karkeaa hietaa ja sininen savea.

Natura 2000 -alueiden verkoston tarkoituksena on suojata monimuotoista luontoa. Verkosto turvaa luontodirektiivissä määriteltyjen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä. Luonnonsuojelulaki edellyttää, ettei Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja saa merkittävästi heikentää. Myös maakuntakaavassa on Natura 2000 -alueet otettava huomioon ja arvioitava kaavaratkaisun vaikutukset kyseisiin alueisiin.

Ympäristösuojelulain mukaan,

64 a § (19.12.2014/1259)

Heikentämiskielto

Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

65 § (22.12.2009/1587)

Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi

Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon

sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää

Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Edellä tarkoitettu vaikutusten arviointi voidaan tehdä myös osana ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 2 luvussa tarkoitettua arviointimenettelyä.

Luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään. Viranomaisen on pyydettävä arvioinnista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta ja siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on. Jos elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus itse on hankkeen suunnittelija tai toteuttaja, ympäristöministeriö päättää, mikä toinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus antaa lausunnon. Ympäristöministeriön päätökseen ei saa erikseen valittamalla hakea muutosta. (19.12.2014/1259)

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on annettava viivytyksettä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun lausuntopyyntö on saapunut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen tai kun se on saanut tiedoksi ympäristöministeriön 2 momentissa tarkoitetun päätöksen. (19.12.2014/1259)

65 a § (19.12.2014/1259) Viranomaisen keskeyttämis- ja ilmoitusvelvollisuus Viranomaisen, jolle laissa tai asetuksessa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden perusteella on tehty ilmoitus 65§:n 1 momentissa tarkoitetusta hankkeesta tai suunnitelmasta, on ryhdyttävä toimivallassaan oleviin toimenpiteisiin hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen keskeyttämiseksi, kunnes 65 §:n 1 momentissa tarkoitettu arviointi on suoritettu. Viranomaisen on myös välittömästi ilmoitettava asiasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Yläjuoksulla on rantaan ulottuvia pienialaisia virkistysalueita Nurmijärven Myllykoskella ja Nukarin eteläpuolella.

https://www.uudenmaanliitto.fi/files/24156/Kaavaehdotus_liiteaineisto4_Natura-arviointi.pdf

7.6 Kasvillisuus ja eläimistö

Ympäristön nykytilan kuvaus on erittäin puutteellinen kasvillisuuden ja eläimistön osalta arviointiohjelmassa. Alueen eläin- ja kasvikanta on pitkälti ollut alueen

asukkaiden ja useiden sukupolvien tiedossa jotka ovat kasvaneet ja asuneet pitkään alueella sekä harrastaneet esimerkiksi luontokuvausta, metsästystä, kalastusta, marjastusta ja sienestystä sekä luonnossa liikkumista. Vantaanjoen sekä Palojoen eläimistö ja taimen- sekä lohikalakannat on hyvin harrastajien tiedossa. Meritaimen ja jokihelmisimpukka/vuollejokisimpukka kanta on saatu suurella panostuksella Vantaanjokeen ja sen sivujokeen Palojokeen kasvamaan ja nousemaan jokilatvoille. Myös Linnanojaan on mahdollisesti levinnyt simpukkakanta.

Haluamme kiinnittää erityistä huomiota siihen, että arviointiohjelmassa on esitetty johtopäätöksiä ilman tutkimuksia tai selvityksiä tehdyistä tutkimuksista. Siinä todetaan, että alueella ei ole uhanalaisia tai rauhoitettuja lajeja tai lajikkeita. Kokoonnuimme alueen noin neljän sadan asukkaan kesken ja kävimme läpi havaitsemamme eläimet ja lajikkeet kotiympäristöstämme eli suunniteltulta hankealueelta. Kuvia alueelta bongatuista eläimistä löytyy Liitteestä 1.

Uhanalaiset ja vaarantuneet lajit:

- Liito-orava; lukuisia havaintoja, asukkailla valokuvia
- Meritaimen, luonnonvarainen
- Lohi, luonnonvarainen
- Jokihelmisimpukka; Lukuisia havaintoja alueen asukkailta. Jokihelmisimpukka on rauhoitettu luonnonsuojelulailla.
- Kalliosinisiipi; lukuisia havaintoja alueen asukkailta. Erittäin uhanalainen laji.

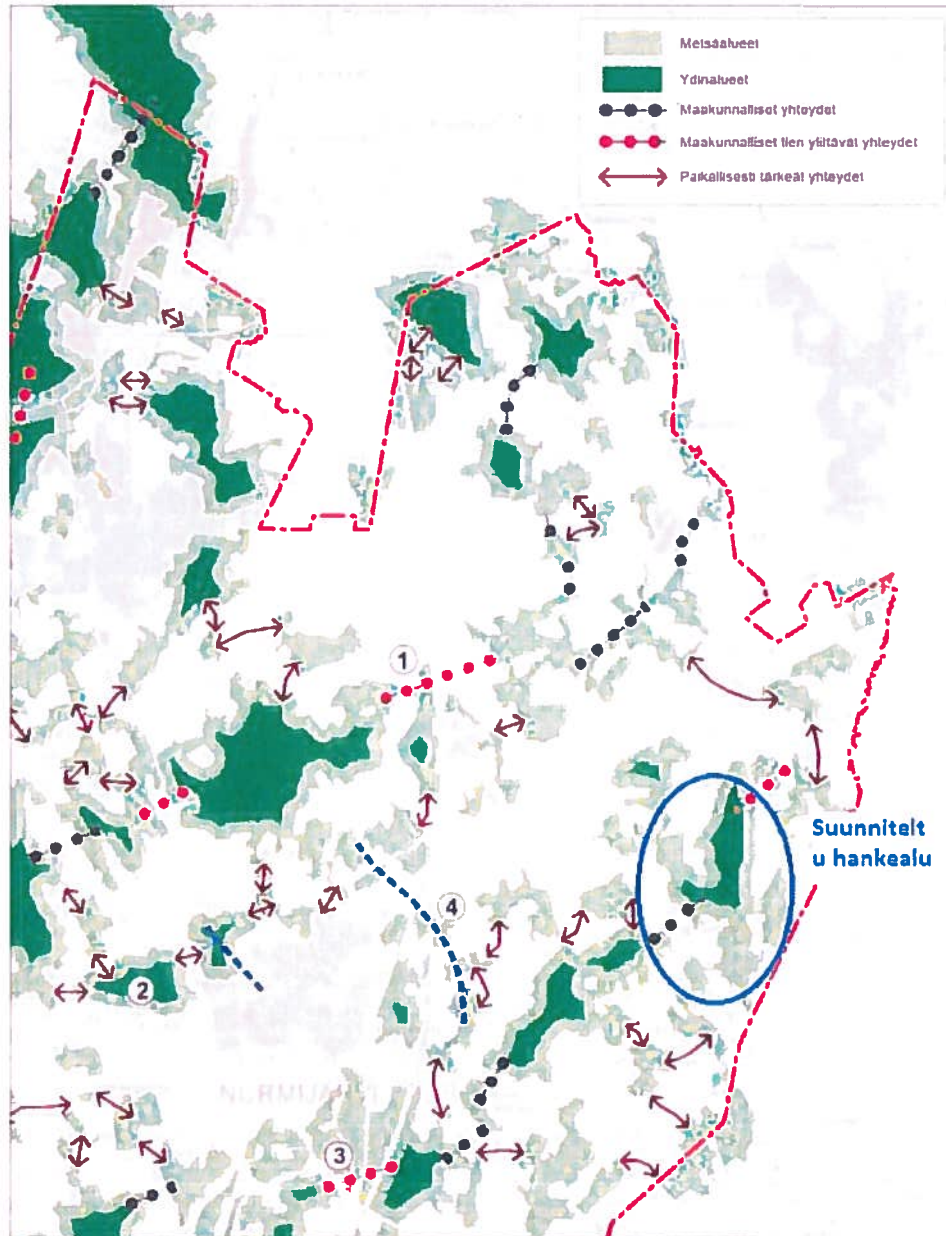
Lisäksi alueella on havaittu yleisten lajien lisäksi kyseisiä lajeja, joista osa on rauhoitettuja uhanalaisluokituksestaan silmälläpidettäviä ja seurattavia lajeja:

- Ilves
- Lepakot
- Saukko
- Huuhkaja
- Korppi
- Kanahaukka
- Hiirihaukka
- Varpushaukka
- Merikotka
- Haikara
- Koskikara
- Lehtopöllö
- Isotoukohärkä
- Turpa
- Törö
- Lahna
- Tikka
- Salakka

-
- Kivenuoliainen
 - Made
 - Ahven
 - Kuha
 - Kiiski
 - Sammalet
 - Jäkälät
 - Koskikara
 - Ravut
 - Sudenkorento
 - Made
 - Pyrstötiainen
 - Peura
 - Hirvi
 - Kauris
 - Joutsen
 - Hanhi
 - Kettu
 - Lumikko
 - Mäyrä
 - Myyrä
 - Vaskitsa
 - Kyykäärme
 - Rantakäärme
 - Sisilisko
 - Villisika
 - Kurki

Haluamme huomauttaa, että arviointiohjelmassa kuvailtu virallinen kartoitus on jäänyt todella vähiin, eli sitä ei ole tehty ollenkaan Raalan ja Nukarin alueella. Alueella on tehty jo nyt 2019 aikana niin suuria hakkuita, teiden rakentamista ja ojien kaivuuta, joiden seurauksena ovat luontoarvot turmeltuneet ja eläimet ajettu pois niiden luonnollisilta asuinalueilta. Jo nyt asukkaat ovat havainneet eläimien liikkeissä isoja muutoksia - kaurit, peurat ja hirvet eksyvät piholle kun niiden kulkureittejä on tuhottu. Koko noin 250 hehtaarin alue on eläimille merkittävä ekologinen käytävä eli kulkureitti, alueella on hyvin paljon hirviä, peuroja ja kauriita. Pelkäämme, että näiden reittien muuttaminen kasvattaa myös liikenneonnettomuuksien riskejä. Ympäristövaikutusten selvityksessä tulisi ottaa huomioon alue eläinten vakiintuneena kulkureittinä ja talvehtimispaikkana sekä tehdä onnettomuuksien riskikartoitus vilkkaasti liikennöityjen ympäröivien teiden suhteen. Arviointiohjelmassa on mainittu hankealueen olevan metsäluonnon ydinaluetta ja että Nurmijärvellä on vastaavanlaisia alueita 30-40 kappaletta. Yhdessä nämä ydinalueet sekä muut metsäalueet luovatkin tärkeän verkoston eläinten kulkemista varten. Nurmijärven ekologiset yhteydet luonnossa-raportin mukaan Kirkonkylän ympäristössä eläinten

kulkureiteiksi parhaiten sopivat viheryhteydet sijoittuvat Kirkonkylän pohjoispuolelle, Kirkonkylän peltojen eteläpuolelle sekä Kirkonkylän itäpuolelle Vantaanjoen varteen ja Palojoen Metsäkylän alueelle (kuva alla).

Kuva 4. Tärkeät metsäalueiden väliset ekologiset yhteydet Nurmijärven koillisosassa. Punaisilla pisteillä on merkitty vilkkaiden teiden kanssa risteävät yhteydet ja tummansinisellä pisteiviivalla maakuntakaavan viheryhteystarpeet Kirkonkylän ympäristössä. Karttapohja © Maanmittauslaitos.

Haluamme lisäksi tuoda huomioon, että alueen elinkeinonharjoittajat harjoittavat perinteistä ja luomuviljelyä alueella ja hankealueen välittömässä läheisyydessä.

Olemme huolissamme miten toiminta vaikuttaa alueen maanviljelyyn, varsinkin kun sitä ei arviointiohjelmassa ole nostettu esille - pysyykö viljelymaat elinkelpoisena riittävän vedensaannin näkökulmasta louhintatoimien vuoksi sekä pysyykö viljelymaat kunnossa läjitystoiminnan aiheuttamien mahdollisten vettymisvahinkojen vuoksi?

7.7 Ihmiset ja yhteisöt

Arviointiohjelmassa kerrotaan hankealueen ympärillä olevan pääasiassa talousmetsää, peltoa ja haja-asutusaluetta. Vaikka kyseessä onkin haja-asutusaluetta, asuu täällä useita satoja ihmisiä ja alue on varsin tiheään asuttu. Hankealueen louhintapaikkojen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös eläintiloja ja harrastealueita. Arviointiohjelmassa tämä kohta on nimetty "Ihmiset ja yhteisöt", mutta silti sanallakaan he eivät kuvaa paljonko alueella esimerkiksi asuu ihmisiä. Haluamme huomauttaa, että hankealueella on myös asukkaita, jotka eivät puhu suomea vaan vain englantia. Tässä nykytilan kuvauksessa ei ole otettu huomioon alueen harrastamahdollisuuksia. Alueella aktiivisesti leikitään, lenkkeillään, pyöräillään, hiihdetään, suunnistetaan, ratsastetaan ja ajetaan hevosia, ulkoillaan koirien ja kissojen kanssa, pidetään muita kotieläimiä, marjastetaan, sienestetään, bongaillaan lintuja, metsästetään sekä harrastetaan muuta ulkoilua. Nykytiedoissa ei myöskään ole esitetty alueen ihmisten ikäjakamaa - täällä asuu lapsia, nuoria, eri ikäisiä aikuisia ja vanhuksia joihin kaikkiin tämä vaikuttaa omalla tavallaan. Hankkeen valmistelijoilla ei selkeästi ole tarpeellista ymmärrystä alueella asuvista ihmisistä, elinkeinonharjoittajista sekä yhteisöistä.

Arviointiohjelmassa on määritelty 1 km etäisyysalue hankealueesta, mutta todellisuudessa vaikutusalueita tulee tarkastella laajemmin. Esimerkiksi liikenteen, melun ja pölyn osalta vaikutuksen alaisia ovat erittäin keskeisesti kaikki jotka asuvat hankkeen ja käytettävien hankkeen pää- ja sivuteiden läheisyydessä. Mielestämme kaikkien eri suunniteltujen toimintojen suhteen pitää määrittää lähimmät kiinteistöt ja tilat, esimerkiksi suunniteltuja läjitysalueita sijaitsee aivan kiinni tonteissa ja kiinteistöissä sekä suunnitellut ja osittain jo toteutetut kulkureitit kulkevat talojen välittömästä läheisyydestä. Hankealueelle vievät kulkureitit ja ajotiet tulisi sisällyttää osaksi hanke-aluetta, koska niiden ympärillä on paljon asukkaita jotka tulisivat hankkeen toteutuessa kohtaamaan kohtuutonta häiriötä.

Arviointiohjelman kuva 16 on hyvin epämääräinen ja sisältää virheitä, olisi parempi, että kartta olisi tehty kiinteistörajat sisältävälle kartalle. Arviointiohjelmassa on väärin ilmoitettu asuinrakennusten sijainti ja matkat hankealueesta. Linnanmäen lähin asuinrakennus on muutaman metrin päässä hankealueesta. Lisäksi Linnanmäen vieressä on hevostiloja ja hevosten laidunalueita jotka ovat suoraan kiinni hankealueessa sekä suunnitellun toiminnan välittömässä läheisyydessä on useita elinkeinonharjoittajien viljelyksessä olevia pelloja. MURAU-asetuksen 3 § mukaan louhinta- tai murskauspaikka on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttava toiminta on vähintään 300 metrin päässä asumiseen tai loma-asumiseen

käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta, oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta.

7.8 Ilmasto ja ilmanlaatu

Arviointiohjelmassa alueen nykyhetken ilmanlaatu on määritelty vuoden 2014 ilmanlaadun bioindikaattoritutkimuksen mukaan havaintopaikka 441 mukaan ilmanlaatu on heikentynyt. Selvitys nykytilasta on puutteellinen, sillä lähimpänä olevalle havaintopaikalle ei annettu sijaintia ollenkaan esimerkiksi kartan tai koordinaattien perusteella. Aluetta suhteellisen lähellä sijaitsee esimerkiksi Karhunkorven teollisuusalue, onko mittauspiste esimerkiksi sieltä tai esimerkiksi valtavylien varrelta? Mielestämme teetetty vuoden 2014 tutkimus ei kuvasta alueemme nykytilaa tarpeeksi varmasti. Vaadimme, että ilmanlaadun nykytila tulee selvittää itse hankealueella ja vaikutuspiirin sisällä olevien ihmisten kotialueilta.

7.9 Liikenne

Hankealueen liikennöinti on suunniteltu ajettavan asutusalueiden läpi. Arviointihankkeen kuva 17 kuvaa hankealueen sijaintia lähellä oleviin ajoteihin nähden sekä eri liittymävaihtoehtoja, haluamme korostaa, että tämä kartta on erittäin epäselvä. Erityisesti eri liittymävaihtoehtoja ja niiden sijaintia on hankala määrittää ja sijoittaa. Nykytilan kuvauksessa on käsitelty hankkeen näkökulmasta vain kantatie 45 Hämeentietä (45) ja Hynnänkorventietä - mielestämme tämä on puutteellinen tarkastelutapa ottaen huomioon, että hanketta koskevan raskaanliikenteen, henkilötyöliikenteen sekä tukitoimiin liittyvän liikenteen on jotakin kautta tultava näille teille sekä myös poistua alueelta eli hanke ei vaikuta vain ja ainoastaan eli Hynnänkorventietä eikä Hämeentietä. Tarkastelu tulee laajentaa kattamaan alueen lähitiet joille liikenne purkautuu ja missä ihmiset ovat altistuneita liikenteen vaikutuksille: Raalantie (1321) molempiin suuntiin, Lepomäentie, Haapakorventie, Nummitie, Syvänojentie ja Siippoontie. Näiden teiden osalta pitää myös tarkastella teiden vaarallisuutta ottaen huomioon teiden nykyinen kunto ja kestävyys, kevyenliikenteen väylien uupuminen sekä valaistuksen uupuminen. Arviointiohjelmassa ei olla myöskään huomioitu Hynnänkorventien, Raalantien ja muilla suunnitelluilla läpikulkureiteillä sijaitsevia siltoja. Esimerkiksi Palojoen ylitse menevät silta on erittäin kapea eikä se sellaisenaan tule kestäämään maansiirtorekkojen liikennettä. Kyseisellä sillalla ei myöskään pysty kaksi rekkaa kohtaamaan toisiaan ja se on "montussa" jolloin erityisesti liukkaalla kelillä sieltä ei rekat pääse peruttamaan pois. Hynnänkorventie ylittää myös Linnanojan ja Raalantie ylittää Vantaanjoen.

Arviointihankkeen liikennemäärien mittausta ei ole kerrottu miten se on toteutettu. Erityisesti Hynnänkorventietä käytetään läpikulkureittinä ja Hynnänkorventieltä molemmista suunnista kääntyy paljon liikennettä erityisesti Lepomäentielle ja Haapakorventielle. Mikäli mittauspiste on ollut vain toisessa päässä Hynnänkorventietä ei liikennemäärä ole todenmukainen.

Arviointiohjelmassa ei ole otettu huomioon Hynnänkorventien bussiliikennöintiä. Hynnänkorventielle ei myöskään ole bussipysäkkejä, kun 1-2 suuntaansa koko tien pituudella. Arviointiohjelmassa myös todetaan, että jalankulkijat ja pyöräilijät liikkuvat maantien pientareella. Erityisesti Hynnänkorventie kulkee kapeissa ja mutkikkaissa paikoissa siten, että useinmiten tien reunassa ei ole edes piennarta missä kävellä. Nykytilan kuvauksessa ei ole määritelty teiden kevyenliikenteen käyttöastetta. Tiellä kuljetaan myös hevosten kanssa.

Arviointihankkeessa ilmoitetut liikenneonnettomuustilastot eivät ole todenmukaisia ja ne on esitetty vain Hämeentielle. Kaikkia hirvi- ja peura onnettomuuksia ja tieltä suistumisia sekä peräänajoja ei ilmoiteta eteenpäin vaan usein paikalliset metsästäjät ja kolari yhdyshenkilöt hoitavat loukkaantuneet eläimet. Alueen metsästäjien mukaan he ovat hoitaneet keskimäärin 20-30 peura onnettomuutta vuosittain pelkästään Hämeentien puolelta. Tieltä suistuessa naapurin maanviljelijä käy nykyisessä traktorilla auton takaisin tielle ja tutun kanssa, jos kolhaisee, niin se saatetaan sopia ihan keskenään ilman poliiseja ja virallisia ilmoituksia. Tien kunnossapito talvella on heikkoa, mikä osaltaan heikentää turvallisuutta oleellisesti. Koulukyydeillä on sattunut säännönmukaisesti havereita talviaikaan Hynnänkorventiellä.

Arviointihankkeen mukaan 2015 KOULULIITU-menetelmällä arvioituna Hynnänkorventie olisi arvioitu alimman riskiluokan tieksi. Tämä ei pidä paikkaansa ja viime vuosina Nurmijärven kunta muutti, että koululaisten ei pidä enää ylittää Hynnänkorventietä tullessaan odottamaan koulukyytiä korkean vaarallisuuden vuoksi. Erityisesti Hynnänkorventien kautta kulkeva murskerekkaliikenne aiheuttaa erittäin suuren riskin alueen koululaisille koulumatkalla. Tielle tulisi rekka-autoliikennettä lähes ympäri vuorokauden. Hynnänkorventien kantavuus ei ole riittävä merkittävälle raskaan liikenteen lisäykselle. Jo nyt yksittäiset raskaat rekat ovat rikkoneet ko. tien pintaa ja reunoja. Pelkästään henkilöautojen vastaantulo aiheuttaa jo nyt riskitilanteita jalankulkijoille ja toisille autoille, sillä auton on aina väistettävä toiselle kaistalle jalankulkijoita tien kapeuden vuoksi. Alueen asukkaat ovat huolissaan siitä, että kuka ottaa vastuulleen lasten turvallisuuden koulumatkaliikenteessä? Hynnänkorventiellä ei ole kuin 1-2 pysäkkiä suuntaansa koulukuljetuksille, oppilaat odottavat kyytejä tien reunassa Talviaikana pimeys, liukkaus ja lumen kaventamat kulkutilat heikentävät turvallisuutta.

Hynnänkorventie on erittäin suosittu pyöräilyurheilun harrastajien käytössä niin harjoituksissa sekä kilpailureitillä. Hynnänkorventie on erittäin suosittu tieosuus

Porvoo - Helsinki - Kerava - Nurmijärvi - Hyvinkää pyöräilyurheilun harrastajien käytössä niin harjoituksissa kuin kilpailureiteillä yhtenä reittinä.

7.10 Melu

Arviointihankkeen melun nyky kuvauksesta uupuu lentoliikenteen tuoma melu alueelle. Haluamme huomauttaa, että jo nyt hankkeesta aiheutuva melu ja stressi vaikuttava asukkaiden unen laatuun ja keskittymiskykyyn. Lapsille hanke voi vaikuttaa myös koulumenestykseen. Melu tulee lisääntymää koko suuralueella (0-5 km) hankealueesta. Alueella on jo ennestään lentomelua sekä liikenteen aiheuttamaa melua. Yhteisvaikutus lentomelun kanssa tulee olemaan suuri alueella. Alueella asuu myös erityisryhmiin kuuluvia henkilöitä, joille häiriötön uni on terveydentilan hyvänä pysymisen ehdoton edellytys. Alueen asukkaat käyvät myös eri tyyppisissä töissä mukaan lukien ilta- ja yövuoroissa, jolloin päiväsaikainen melu voi olla erityisen häiritsevää.

8 Arvioitavat ympäristövaikutukset

Tehty suunnitelma on kauttaaltaan puutteellinen ja keskeneräinen. Erityisesti nykytilan kartoitus ja eri suunnitelma vaihtoehtojen vertailu on heikko.

8.1 Yleistä

Ympäristövaikutusten luotettavaa arviointia varten tulee selvittää todelliset olosuhteet tekemällä mittaukset kaikista arvioitavista muuttujista. Esimerkiksi melun ja pölyn osalta luotettavat (usealta eri päivältä ja ajankohdalta) tehdyt mittaukset kertovat lähtötilanteen sekä ylipäättään millainen lähtötason altisteen suuruus voi olla, jotta altistumisen rajat eivät ylity. Ilman lähtötilanteen luotettavaa määrittämistä, ei mallinnusten lähtö tilannetta voida määrittää, jolloin mallinnukset ovat lähtökohtaisesti väärin. Alueen asukkaat toivovat läpinäkyvää ja reilua toimintaa ympäristövaikutusten arvioijilta.

Kansainväliset standardit ja parhaat käytännöt lähtevät siitä, että altisteet pyritään saamaan mahdollisimman alhaiselle tasolle, vaikka lainsäädännölliset raja-arvot olisivatkin suurempia. Yhteiskuntavastuulliset parhaat yritykset noudattavat näitä periaatteita ja toivomme, että tämä on myös Louhintahiekka Oy:n sekä heidän konsulttinsa tavoitteena.

8.2 Ihmisten terveys, elinkeinot ja viihtyvyys

Arviointiohjelmassa ei ole tehty yleisesti ihmisiin kohdistuvaa vaikutusten ennakoarviointia. Hankkeesta aiheutuu sekä suoria että epäsuoria terveyshaittoja ihmisille. Hankkeelle haetaan lupaa usealle kymmenelle vuodelle. Terveydelle haitalliset ja häiritsevät ympäristöaltisteet tulevat vaikuttamaan haitallisesti

asukkaiden terveyteen yksilöllisesti ja asukkaiden iän mukaan eri tavalla ja pidemmän aikaa kuin mitä hankkeen kestoksi on ilmoitettu.

Arviointiohjelmassa ei ole tehty riskiarviointia ympäristöterveysriskien ja viihtyvyshaitan terveydelle aiheuttamien vaikutusten arvioimiseksi eikä myöskään sosiaalisten vaikutusten arviointia hankkeen ja siihen liittyvien toimintojen vaikutuksista asukkaiden elinoloihin, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Arviointiohjelmassa ei ole tunnistettu eikä kuvattu hankkeen terveydelle haitallisia tekijöitä eikä sitä, missä määrin hankealueella asuvat näille altistuvat. Arviointiohjelmassa ei ole tehty riskiarviointia terveysriskien suuruudesta eikä todennäköisyydestä, siitä, millaisia ihmisten terveydelle haitallisia tekijöitä hanke aikaansaa ja mitä näiden ehkäisemiseksi tulee tehdä. Arviointiprosessi tulee tehdä perustuen tieteelliseen ja tutkittuun tietoon ja olla tehtynä ennen lupapäätöksen antamista.

Riskiarviointiin tulee sisällyttää kuvaus siitä, kuinka luotettavana tehtyä arviointia voidaan pitää ja mikä arvioinnissa tiedetään epävarmaksi. Riskiarviointi tulee tehdä tieteellisesti oikein, käyttämällä julkista tietoa ja arviointi tulee olla avoimesti arvioitavissa. Riskiarviointi tulee tehdä myös niin, että huomioidaan altistuminen usealle haittavaikutukselle samanaikaisesti eli yhteisvaikutukset, jotka voivat vahvistaa haittavaikutuksia.

Arviointiohjelmassa ei ole tehty Lapsivaikutusten arviointia lapsiin kohdistuvien vaikutusten eikä suunnitellun toiminnan lapsille aiheuttamia haittoja ennakoimiseksi ja seurattavaksi. Arviointiohjelmassa ei ole kiinnitetty huomiota lasten perustuslailliseen oikeuteen saada turvallinen koulukyyti eikä ole otettu huomioon lapsiin kohdistuvia ympäristöterveydellisiä riskejä.

Lapsi vaikutuksia arvioitaessa lasten oikeus osallistua tulee ottaa huomioon. Lapsi vaikutuksia tehdessä tulee kuulla lapsia ja heidän asiantuntemustaan. Lapsi vaikutuksia arvioitavissa tulee käyttää lapsilähtöisiä menetelmiä. Lapsille tulee mahdollistaa osallistua ja vaikuttaa omaan kasvuympäristöönsä kohdistuvaan päätöksentekoon.

YVA-vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulee suorittaa SVA (sosiaalisten vaikutusten arviointi)-arviointi STM:n ohjeistuksen mukaisesti. SVA:n lähtötietoja ovat mm.

- Kuvaus nykyisistä elinolosuhteista ja viihtyvyydestä kohdealueella
- Arvio vallitsevista sosiaalisista ja kulttuuriarvoista
- Kuvaus kohdealueen väestörakenteesta
- Yleiskuvaus hankkeen vaikutusalueen elinkeinorakenteesta ja sen kytkennöistä suunniteltuun hankkeeseen
- Tiedot kaavoitustilanteesta
- Lähtötietojen hankintapaikat, arvio tietojen luotettavuudesta ja puutteista.

Tavallisimpia sosiaalisia vaikutuksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- Vaikutukset elämäntapaan ja elämänlaatuun, esimerkiksi päivittäisiin elämis- ja liikkumismahdollisuuksiin, sosiaalisiin suhteisiin, viihtyvyyteen, turvallisuuteen sekä mielikuviin terveydestä ja turvallisuudesta
- Vaikutukset elinoloihin, esimerkiksi asumiseen, tulo- ja varallisuusasemaan, palvelujen saatavuuteen ja työllisyyteen
- Väestömuutokset, esimerkiksi uudelleen asuttaminen, väestömäärän ja -rakenteen muutokset
- Vaikutukset julkisiin ja yksityisiin voimavaroihin, esimerkiksi palveluihin, elinkeinotoimintaan, talouteen ja maankäyttöön.

Arviointiohjelman mukaan louhittavan murskeen tilalle tuodaan jätettä vastaava määrä. Selvityksessä tulee tehdä luotettava arviointi riittävällä aikajänteellä (> 100v) suhteessa suunniteltuun toimintaan (10-50 v) siitä, kuinka maasiiviset määrät jätettä vaikuttavat alueen ihmisiin, eläimiin ja luontoon. Erityisesti tulee huomioida pitkän aikavälin vaikutukset vesistöihin, pohjavesiin ja veden hyödyntämiseen. Tulee myös arvioida jätevuoren vaikutukset Päijännetunneliin ja kunnallisiin ja yksityisiin talousvedenottamoihin. Arviointiohjelmassa ei ole lainkaan kuvattu, kuinka maisemointi tehtäisiin hankkeen päättyessä ja se tulisikin avata seikkaperäisesti.

MURAU-asetuksen 3 § mukaan louhinta- tai murskauspaikka on sijoitettava siten, että melua tai pölyä aiheuttava toiminta on vähintään 300 metrin päässä asumiseen tai loma-asumiseen käytettävästä rakennuksesta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevasta, oleskeluun tarkoitettusta piha-alueesta tai muusta häiriöille alttiista kohteesta.

8.2.1 Liikenne

Arviointiohjelmassa on virheitä alueen liikennetietoihin liittyen. Selvityksessä tulee ottaa huomioon tiestön kunto ja kantokyky koko sillä alueella, johon liikenne vaikuttaa. Hynnäkorventie on jo nyt huonokuntoinen ja raskas liikenne on jo vaurioittanut pintoja. Suunnitelma liikenteen ympäristövaikutusten arviointiin on puutteellinen ja riittämätön. Louhintahiekka Oy on jo rakentanut neljännen tien suunnitellulle alueelle YVA suunnitelma esityksen jättämisen jälkeen. Tämä iso tie kulkee suunnitellulta alueelta pohjoiseen ja liittyy Raalantielle. Tien käyttötarkoitus ja vaikutukset ympäristölle tulee olla osa arviota. Tien kuopat ja nousseet rummut aiheuttavat myös merkittävää melua raskaan liikenteen ajaessa. Vaadimme, että nykyiset liikennemäärät määritellään kunnolla ja otetaan kaikki 7.9 kappaleessa listatut puutteet huomioon. Vaadimme myös, että vaikutukset liittymien toimivuuteen ja liikenteen sujuvuuteen sekä pölyn ja melun mallinnus täytyy suorittaa myös vaihtoehdolle VE1, arviointiohjelmassa suunnitellaan vaikutusten arviointia vain VE2:n osalta verrattuna nykytilanteeseen.

Haluamme myös huomauttaa, että 8.2.1 kappaleessa arviointiohjelmassa määritellään ottomääräksi alustavasti 100 000 m³tr, mutta tätä ei ole tarkennettu tarkoittaako se millä aikavälillä tapahtuvaa ottoa ja onko se vuosittainen määrä. Arviointiohjelmassa ei ole ilmeisesti otettu huomioon VE1.2 ja VE2.2 liikennemääriä eli muun suunnitellun toiminnan kuin maa-ainesten otto- ja vastaanoton. On syytä tarkastella uudestaan tapahtuvan liikenteen määrää ja tarkentaa myös onko kyseessä kuinka monta vuorokautta per vuosi. Liikennevaikutukset tullaan arvioimaan arviointiohjelman mukaan kolmelle liikennevaihtoehdolle - ihmettelemme miksi karttaan oli piirretty liittymä B jos sen vaikutuksia ei aiota arvioida? Kaikki mahdollisesti käytettävät vaihtoehdot tulee tarkastella. Mielestämme vaikutusarviointia pitää laajentaa myös huomioimaan tuleva ja poistuva liikenne laajemmin. Lisäksi erityistä huomiota tulee kiinnittää kun arvioidaan liikenteen meluvaikutuksia siihen, että suunniteltujen liittymien kautta kulkeminen edellyttää useassa risteyksessä hidastamista/pysähtymistä ja jälleen liikkeellelähtöä eli jarrutus- ja kaasutusäänet ja niistä aiheutuneet korkeammat ilmanpäästöt tulee huomioida ja mallintaa erityisesti tämmöisissä kohdissa asuvien asuntojen osalta.

Tarkastelu tulee laajentaa kattamaan alueen lähitiet joille liikenne purkautuu ja missä ihmiset ovat altistuneita liikenteen vaikutuksille: Raalantie (1321) molempiin suuntiin, Lepomäentie, Haapakorventie, Nummitie, Syvänojantie ja Siippoontie. Näiden teiden osalta pitää myös tarkastella teiden vaarallisuutta ottaen huomioon teiden nykyinen kunto ja kestävyys, kevyenliikenteen väylien uupuminen sekä valaistuksen uupuminen. Arviointiohjelmassa ei olla myöskään huomioitu Hynnänkorventien, Raalantien ja muilla suunnitelluilla läpikulkureiteillä sijaitsevia siltoja. Liikenteen riskikartoituksessa tulee myös ottaa huomioon, että kaikki liikenne suunnitellulle Louhintahiekan hankealueelle mukaan lukien polttoaineautot kulkevat pohjavesialueiden läpi tai ohi ja vesistöjen kuten Palojoen ja Linnanojan ylitse.

Liikenneturvallisuuden osalta ei riitä pelkkä kirjoituspöytätyö eikä se voi pohjautua vain aiempien liikenneonnettomuuksien ja muihin määrittelemättömiin olemassa olevien tietoihin. Liikennemääristä tulee olla tarkempaa dataa erityisesti Hynnänkorventien osalta. Myös Hynnänkorventien bussiliikenteen turvallinen käyttö tulee arvioida. Erityisesti lasten koulumatkojen ja kevyenliikenteen turvallisuus tulee selvittää erityisesti. Talviolosuhteissa ei ole lainkaan tilaa väistää ajotieltä ojaan ja koululaisilla ei ole pysäkkejä, joissa odottaa kyytejä. Lisääntyvä raskas liikenne nostaa tien riskiluokkaa koululaisten koulumatkoille ja tällaisessa tilanteessa tulee arvioida, kuinka paljon kunnan kustannukset lisääntyvät, kun kunnan on järjestettävä entistä useammalle koululaiselle koulukyyti. Arviointiohjelman mukaan Hynnänkorventiellä kulkee noin 15 raskasta ajoneuvoa vuorokaudessa. Suunnitelman mukaan alueelle ajaisi noin 60 ajoneuvoa vuorokaudessa, joka tarkoittaa 120 raskaan ajoneuvon ajoa tielle. Hynnänkorventien osalta tämä tarkoittaisi 800 % lisäystä raskaaseen liikenteeseen, joka on täysin kohtuutonta ja mahdotonta hyväksyä mistään arvioinnin näkökulmasta. Arvioitu liikenteen kasvu on alakanttiin, sillä arviointiohjelmassa on kerrottu ainoastaan arvio murskekuljetuksista,

mutta kaikki muu tuleva liikenne on jätetty arviointiohjelmasta pois. **Arviointiohjelmaan tulee lisätä kaikki toimintaan liittyvä liikenne ja sen vaikutus turvallisuuteen sekä muuhun arvioinnin kohteisiin.** Tulee myös arvioida mitä reittejä eri liikenne kulkee missäkin tilanteessa ja matkakohteen mukaan, jolloin voidaan rakentaa teiden kuormitusmalli eri tilanteille. Tämän lisäksi suunnitelmassa ei ole huomioitu vaikutuksia koko tiestön käytön osalta, kun ajot suuntautuvat suurille pääväylille.

Hämeentien (kantatie 45) suunnitellun liittymän osalta tulee huomioida, että se on erittäin vaarallinen paikka ja vaatii tiesuunnitelman. Hankealueella on jo Louhintahiekka Oy:n toimesta liikennettä ja toimintaa ja he käyttävät Hämeentien omakotitalon liittymää kulkemiseen hankealueelle. Tätä liittymää ei ole suunniteltu eikä sitä tulisi käyttää sellaisenaan raskaalle ja runsaalle liikenteelle ja tämä tulee ottaa suunnitelmissa huomioon. Tulee erityisesti arvioida millainen näkyvyys on riittävä, kun hyvin hitaat, raskaat ja pitkät kasettirekat kääntyvät risteyksessä. Hämeentie on jo nyt vilkkaasti liikennöity ja vaarallinen tie. Erityisesti tulee ottaa huomioon tietä käyttävä kevyt liikenne ja kävelijät.

Liikenneonnettomuuksien osalta YVA-arviointiohjelma on riittämätön ja tarkoituksella riskejä vähättelevä. Lähteenä on käytetty viranomaisilta saatuja tietoja, joista puuttuu suurin osa todellisista tapahtumista. Esimerkiksi alueen metsästäjiltä saatu tieto peurakolareista ko. tieosuudella on merkittävästi suurempi. (kts 7.9) Mikäli hanke toteutuu, muuttuvat hirvieläinten totutut kulkemisreitit, joka voi johtaa suurempiin onnettomuuksiin lukuihin. Tätä riskiä ja mahdollisuuksia vaikuttaa sen toteutumiseen tulee arvioida seuraavassa vaiheessa. Hynnäkorventiellä ja sen liityntäteillä tapahtuu joka vuosi useita tieltä suistumisia erityisesti talvella. Näitä ei tilastoida viranomaisten tilastoihin, sillä usein ajoneuvon vetää ojasta paikallinen maanviljelijä traktorillaan. Tältä osin tilastot näyttävät virheellisen turvallista tilannetta. Tulee arvioida miten lisääntyvä raskas liikenne vaikuttaa tien vapaa-ajan käyttöön. Tässä tulee huomioida erityisesti vaikutukset kyläläisiin, jäävätkö he mottiin omaan kotiinsa.

Hankkeen Lapsivaikutuksia arvioitaessa tien ja liikenteen vaarallisuutta on arvioitava lasten näkökulmasta. Liikennemäärää (arkivuorokausiliikenne) arvioitaessa huomioitava:

- Raskaan liikenteen määrä (arkivuorokausiliikenne)
- Nopeusrajoitus
- Tien pientareen leveys
- Tien päällystetty piennar
- Tien leveys
- Tien päällystelaji
- Tien liikenneverkollinen asema
- Tien näkemäprosentti (300 metrin pysähdysnäkemä)
- Tien toiminnallinen luokka
- Tien kunnossapitoluokka

- Valaistus
- Kevyen liikenteen väylä
- Liikennepsykologien näkemys lapsen kokemasta vaaran tunteesta liikenteessä

8.2.2 Melu

Melulähteenä tulee huomioida myös lentomelu. Melumallinnuksessa tulee huomioida kaikkien käytettävien laitteiden maksimimelutasot yhtäaikaaisesti sekä niiden ylittävän peruutuksen varoitussäänen yhteistaso ja mallin vertailukelpoisuus noudatettaviin altistumisen rajoihin. Mallinnuksessa tulee huomioida myös alueen liikenteen vaikutus eri kohdissa aluetta ja eri toiminnoissa, erityisesti tilanteissa missä suuret maansiirtoautot kiihdyttävät ja jarruttavat eli risteysalueilla. Lisäksi tulee huomioida erilaiset sääolosuhteet, erityisesti pakkasen vaikutus melun kantautumiseen sekä maanpinnan muotoja. Melulähteitä luetellessa tulee määritellä, mitkä ovat luonteeltaan impulssimaisen melun lähteitä. Mallinnus tulee tehdä ympäristöolosuhteille, jotka johtavat suurimpiin melutasoihin ympäristössä. Lisäksi tulee huomioida, mitä tapahtuu, jos ympäristön metsäalueiden omistajat hakkauttavat metsät. Mikäli hyödynnetään meluvalleja, tulee ne kuvata tarkasti. Lisäksi tulee määrittää mikä on mallintamisen virhemarginaali.

Suunnitelmassa tulee kuvata, kuinka melua hallitaan jo lähteessä, koska se on kaiken altistumisen hallinnan ensimmäinen ja tärkein asia. Tässä vaiheessa tulee suunnitella eri toimintojen sijoittelu siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa ympäristöön. Tulee myös kuvata, kuinka melutasoja seurattaisiin toiminnan aikana eri kohteissa.

Melun mallinnukset tulee suorittaa kaikille eri vaihtoehdoille, jotta niiden luotettava vertailu on mahdollista. Arviointiohjelmassa ei ole tarkennettu mille alueelle melumallinnus tehdään - tehdäänkö se pistemäisesti tiettyihin kohteisiin vai tuleeko selvitykseen karttaminen vyöhykekuvaus melumallinnuksesta? Vaadimme, että mallinnus on toteutettava riittävän laajalle alueelle, 1 km ei ole riittävä alue äänen kantautumiselle. Lisäksi on huomioitava, että useat kiinteistöt sijaitsevat mäen päällä. Lisäksi Linnankallion vieressä on loma-asutusta, joten suurin sallittava ääniraja päiväsaikaan on 45 dB.

8.2.3 Tärinä

Vaadimme, että myös kokonaistärinä sekä eri lähteistä aiheutuva tärinä pitää arvioida ennen toiminnan aloittamista. Tärinän arvioinnissa tulee huomioida raskaan liikenteen, porauksen, louhinnan, murskauksen ja räjähdysten yhteisvaikutus. Suunnitelmassa tulee kuvata, kuinka mahdollisia tärinän vaikutuksia seurataan eri suunnitelluissa vaihtoehdoissa ja kuinka hankkeen suunnittelija korvaa tai korjaa mahdolliset vauriot. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vaikutuksiin, joita aiheutuu rakennuksille, tiestölle sekä siihen, miten tärinä vaikuttaa alueen kaivoihin ja muihin

maanalaisiin rakennelmiin (mm. jätevesi- ja maalämpöjärjestelmät). Räjäytysten osalta 1 km vaikutusalue on liian pieni, sillä vaikutukset kalliossa voivat johtua huomattavasti pidemmälle. Suunnitelmassa tulee kuvat prosessi, jolla hankkeen tekijä seuraa vaikutuksia ja korvaa tai korjaa syntyneet vahingot.

Räjäytysten aiheuttamat vaikutukset kallioissa sekä kulkeutuva tärinä tulee arvioida erittäin kriittisesti. Päijännetunneli kulkee erittäin lähellä suunniteltua Lumikallion louhosaluetta ja Päijännetunnelia ympäröivässä kalliossa vaikuttaisi olevan kallioperän ruhjeisia painaumia (kts 7.4), jotka altistavat Päijännetunnelin romahtamiselle. Kalliossa kulkeutuva tärinä kasvattaa tätä riskiä. Tunnelia on jouduttu jo useita kertoja huoltamaan muun muassa kallioperän heikkousvyöhykkeiden vuoksi ja merkittävän tunnelin katon sortumisen vuoksi. Erinäisiin korjaustöihin ja lujitukseen on mennyt 51 miljoonaa euroa, jonka lisäksi erinäisiin rahoitus kuvioihin on mennyt 24,1 miljoonaa euroa ja itse tunnelin rakentaminen on maksanut noin 200 miljoonaa euroissa. Diplomityö selvityksen mukaan on myös huomioitava, että jo pienet vuodot, esimerkiksi 10 l/min/100 tunnelimetriä saattaa aiheuttaa ympäristöhaittoja ja vaikuttaa myös veden laatuun. Ongelmien vuoksi tunnelin kunto on kartoitettu sukellusrobotin avulla ja tunnelissa on tehty mittavia ja jatkuvatoimisia parannuksia. Riskitekijöiden tunnistaminen on kriittistä - sortumisvaara tulee arvioida ja tarkka kallion laatu sekä ruhjevyöhykkeet tulee tietää näitä arvioita varten. Selvityksen mukaan kallioperän läpäisevyys, kallion rakoilu ja ruhjeisuus ovat vaikeasti arvioitavissa ilman tarkkoja tutkimuksia. Myös tärinä saattaa kulkeutua kalliota pitkin Päijänne-tunneliin ja aiheuttaa kallioperässä räsäytystä, joka kasvattaa sortumisriskiä. Tällä suunnitellulla räjähdyksillä sisältävällä hankkeella voi olla merkittävä riskivaikutus koko Helsingin ja pääkaupunkiseudun vesihuoltoon. On myös huomioitava, että Vantaanjokea käytetään raakaveden lähteenä Päijänne-tunnelin ollessa pois käytöstä esim huoltotöiden ajan.

8.2.4 Ilmanlaatu ja pöly

Arviointiohjelmassa listataan mahdollisiksi vaikutuksiksi ilmanlaatuun pölyäminen ja liikenteen ilmanpäästöt ja asfalttiaseman haju. Lisäksi vaadimme, että kvartsipitoisen kallioin louhinnassa otetaan huomioon kvartsipölyn leviäminen ympäristöön. Alueella mahdollinen suunniteltu toiminta tulee vaikuttamaan lähialueen 0-5 km ilmanlaatuun ehdottomasti huonontamalla ihmisten ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä mahdollisesti haittaa tai pilaa viljelymaat sekä eläinten laidunalueet. Ympäristöterveydelle haitallisia ympäristöaltisteita ovat erityisesti liikenteen pienhiukkaset ja mahdolliset ympäristömyrkyt. Hankkeessa aiottu asfaltin valmistus aiheuttaa lisäksi pahaa hajua, joka heikentää ihmisten viihtyvyyttä omalla asuinalueellaan. Hajun leviäminen ympäristöön tulee kartoittaa sekä sen vaikutukset makuuastiin.

Selvityksessä tulee ottaa huomioon myös yleisten teiden aiheuttamat päästöt, sillä niillä on suora vaikutus alueen asukkaiden kokonaisaltistumiseen. Selvityksessä tulee kuvata, kuinka todellista altistumista seurataan ja kuinka seurantatulokset

vaikuttavat louhinta- ym. toimintaan. Selvityksessä tulee kuvata, kuinka toiminnan aiheuttamia päästöjä hallitaan jo lähteessä ja millainen vaikutus toimenpiteillä on ympäristöön. Tulee myös kuvata, kuinka ilmanlaatua ja pölyn määrää seurataan jatkuvasti lähialueen kiinteistöjen oleskelualueilla ja kuinka reagoidaan, mikäli altistus ylittää sallitut arvot. Lisäksi tulee arvioida pölyn kulkeutuminen ja sen vaikutukset alueen maanviljely- sekä eläinten laidunmaille.

Arvioinnissa tulee selvittää millainen muutos laskennallisen maksimi altistumisen ja V0 tilanteen välillä on sekä tehdä siitä terveysvaikutusten selvitys. Tähän tulee käyttää kansanterveyden erityisasiantuntijoita esim. THL:stä.

Arviointiohjelmassa ei ole käsitelty asfaltin valmistuksessa syntyvien hiilidioksidi-, rikkidioksidi-, ja typen oksidien ilmanpäästöjä ollenkaan eikä toimenpiteitä pölyn minimoimiseksi ja haittojen minimoimiseksi.

Kansainvälinen syöväntutkimuslaitos IARC on vuonna 1997 luokitellut kvartsipölyn luokkaan 1 eli syöpävaaralliseksi ihmiselle. Useimmiten keuhkosyöpä kehittyä silikoottiseen keuhkoon, mutta kvartsipölyn aiheuttama keuhkosyöpä voi kehittyä myös ilman silikoosia. Kvartsipölyn on osoitettu olevan yhteydessä krooniseen keuhkoputkentulehdukseen ja keuhkoastmautautiin. Arviointiohjelmassa todetaan alueen kallion olevan kvartsimaasälpäparagneissia ja sen lisäksi esimerkiksi betonin valmistuksessa/käytössä/murskauksessa syntyvässä pölyssä on piioksideja (kvartsi). Selvityksessä tulee kuvata, miten tämä haitallinen kvartsipöly kulkeutuu ympäristössä, kuinka alueen asukkaiden altistumista alveolijakeisille piioksidoille mitataan ja seurataan. Lisäksi tulee kuvata, millä menetelmillä pölyn pääsy ympäristöön minimoidaan.

8.2.6 Taloudelliset vaikutukset

7.10.2019 olleessa yleisötilaisuudessa hanketta suunnitteleva konsultti lupasi, että vaikutusten arvioinnissa on mukana hankkeen taloudelliset vaikutukset ympäristön asukkaille. Tämä on hyvä asia ja arvioinnissa tulee tehdä selvitys eri hankevaihtoehtojen merkityksestä kiinteistöjen arvoon. Arviointiin tulee käyttää auktorisoituneita kiinteistöarvioijia (AKA-pätevyys), sillä vaikutusten arviointi vaatii erityisosaamista. Tämän lisäksi tulee selvittää muualla toteutuneiden vastaavien hankkeiden vaikutukset lähialueen kiinteistöjen arvoon. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, onko kiinteistöjä ylipäättään mahdollista saada enää kaupaksi lähellä louhinta- ja murskausaluetta. Tulee selvittää mitä alentunut kiinteistön arvo tarkoittaa asukkaiden mahdollisuuksiin saada pankista lainaa. Lisäksi tulee selvittää millainen vaikutus hankkeella on lähialueiden (2 km vaikutusalue) maanomistajien tonttien arvoon sekä alueen kehittämismahdollisuuksille. Selvityksessä tulee kuvata prosessi, jolla kiinteistöjen ja maan arvon alenema korvataan niiden omistajille. Tulee myös selvittää millaisia vaikutuksia eri hankevaihtoehdoilla on kunnallisen ja alueellisen kehittämisen suunnitelmiin ja mahdollisuuksiin. Talousveden osalta tulee kuvata millä tavoin hankkeen toteuttaja varmistaa alueen asukkaille jatkuvan ja

pysyvän puhtaan talousveden saannin. Lisäksi tulee määrittää kuka tarvittaessa maksaa veden päälinjan/kantaverkon vedon sekä kiinteistövedot.

On myös arvioitava vaikutukset alueen elinkeinonharjoittajiin, erityisesti maanviljelijöihin. Alueella on laajasti erilaisten palkokasvien ja viljojen viljelyä sekä heinää - möys luomuviljelynä. Taloudelliset vaikutukset tulee arvioida myös heidän elinkeinonsa puolesta - miten käy jos pellot kuivuvat, kasteluvesiin käytetyt kaivot ehtyvät, pellot pilaantuvat pölystä - erityisesti haitallisesta kvartsipölystä, ja miten käy, jos maanläjityksen toimesta pellot vettyvät ja joudutaan rakentamaan esimerkiksi uusia ojia?

Lisäksi tulee määritellä kuka maksaa tarpeelliset uudet ja perusparannellut infrat. Nykyisellään erityisesti Hynnänkorventie ei kestä eikä ole tarpeeksi leveä kattamaan suunniteltua raskasta liikennettä. Tietä pitää perusparantaa ja levenittää, sille pitäisi asentaa katuvalot sekä jotta alueen sadat asukkaat pystyisivät sitä turvallisesti käyttämään, olisi tielle rakennettava kevyenliikenteen väylä. Infotilaisuudessa ilmoitettiin että Louhintahiekka Oy eikä kunta näitä parannuksia maksaisi, mutta ELY-keskuksen Liikenneviraston edustaja kertoi, että tällaisia hankkeita varten ei ole valtiolla budjettia vaan nämä toteutetaan yhteisrahoitteisesta kuntien kanssa jossa kunnalla on päämaksajan rooli. Liikenteen ohjautuessa Lepomäentielle tai Raalantielle Hynnänkorventieltä, niin niilläkään ei ole kevyenliikenteen väyliä. Teillä tapahtuu jo nyt paljon onnettomuuksia.

Lisäksi tulee määritellä taloudelliset vaikutukset Nurmijärven kunnalle. Nurmijärven positiivinen luonto- ja ympäristöystävällinen ja asukaskeskeinen imago vaarantuu, kun tällaisista hanketta suunnitellaan keskelle maalaismaisemaa ja luonnonläheistä asumisaluetta ja ulkoilualueita. Nurmijärven positiivista muuttoliikennettä on pidetty ympäristöystävällisyyden ja turvallisen ja viihtyisän asuin ympäristön seurauksena.

8.3 Luonnonympäristö

8.3.1 Maaperä, kallioperä (ja pohjavesi, kts. kohta 8.3.2)

Vaadimme, että hankkeen vaikutukset arvioidaan päivitettyjen tietojen perusteella eikä yli 30 vuotta vanhojen tai muutoin vanhentuneiden raporttien perusteella. Suunnitelmat soveltaa läheisien alueiden tai vastaavanlaisten paikkojen tietoja hankealueelle on myöskin epämääräistä eikä anna todellista kuvaa, jotta voitaisi luotettavasti arvioida vaikutukset esimerkiksi pohjaveteen. Mielestämme yksi suunniteltu maastokäynti on aivan liian vähän kartoittamaan tämän hetken tilaa. Lisäksi arviointiohjelmaan listattu pohjaveden suhteen häiriintyvät kohteet-lista pitäisi sisältää myös Jäniksenlinnan pohjavesialueen. Jäniksenlinnan pohjavesialue on erittäin lähellä hankealuetta ja jäte- ja hulevesien toisena laskupaikkana toimiva Palojoki menee Jäniksenlinnan pohjavesialueen poikki ja Vahanen Oy:n itse määrittämä vaikutusalue 1 km hankealueen reunasta ei ole perusteltu ja on liian pieni erityisesti vesistöjen osalta. Haluamme muistuttaa, että infotilaisuudessa 7.10.2019

Vahanan Oy:n edustaja vastasi 1 km vaikutusalueen määräytymisperusteiden olleen "me nyt vain laitettiin se". Mielestämme se ei ole riittävä peruste ja selkeästi vaikutukset ovat laajemmat.

Arviointiohjelmaan on kirjattu, että hankkeen vaikutusalueella saattaa esiintyä vesilain mukaisia lähteitä tai lähdepuroja tai muita pohjavesiriippuvaisia pintavesi- ja maaekosysteemejä joihin toiminta saattaa vaikuttaa. Arviointiohjelmaan ei ole kirjattu mitään menetelmiä näiden lähteiden selvittämiseksi ja epäilemme yhden maastokäynnin olevan riittämätön näiden kartoittamiseen. Alueella sijaitsee useita lähteitä ja luonnontilaisia noroja (kts. 7.4) ja nämä pitää ehdottomasti kartoittaa sekä lisätä ympäristön vaikutusten arviointiin. *Luonnontilaisen enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan, kluuvijärven tai lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty* (Vesilaki 27.5.2011/587 11 §).

8.3.2 Pintavedet ja pohjavesi

Mielestämme arviointiin valittu vaikutusalue on liian pieni, pinta- ja pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia pitäisi arvioida laajemmin kuin vain 1 kilometrin etäisyydeltä hankealueen reunasta. Arviointiohjelman arvioihin sisällytetään "muun oheistoiminnoista aiheutuvat pintavesivaikutukset sekä lieventämistoimenpiteet" ja arvioitavia asioita ovat kiintoaine- ja ravinnekuormitus sekä veden pH:n muutosten vaikutukset. Arviointiohjelmaan ei ole nyt eikä tuleviin arviointeihin sisällytetty syntyvän jäteveden ja muun pumpattavan ja johdettavan veden määrää eikä aiheutuvaa virtaamaa. Vain vaihtoehdolle VE2 arvioidaan pumpattava pohjaveden määrä, mutta tämä ei ole riittävä. **Kaikille vaihtoehdoille pitää arvioida ja muodostaa vesitaseet sisällyttäen arviot pumpattavasta veden määrästä sekä siitä aiheutuvasta virtaamasta molemmille purkuoja suunnitelmille: Linnanojalle+Vantaanjoelle ja Männistönojalle+Palojoelle. Myöskään tulvariskikartoitusta ja mahdollisia toimenpiteitä riskien minimoimiseksi ei ole määritetty, vaadimme että nämä pitää määrittellä ja arvioida.** Pohja- ja pintavesiä pitäisi tarkastella myös kokonaisuutena ja todellakin ulottaa tarkastelut pidemmälle kuin 1 km päähän hankealueen reunasta.

Natura 2000 -alueeseen kuuluu 59 kilometrin pituinen osa Vantaanjoen pääuomaa jokisuulta Vanhankaupunginlahdelta Nurmijärven Nukarinkoskeen saakka (Kuva X). Joen suurimmat ja merkittävimmät kosket sijaitsevat alueella. Suunnitelmassa on laskea jätevedet suoraan Linnanojaan, joka laskee suoraan vieressä sijaitsevaan Natura-alueeseen. Luonnonsuojelulaissa määrätään, että *"Jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai*

suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.” Arviointiohjelmassa mainitaan vain, että arvioidaan onko hankkeella vaikutusta Vantaanjoen Natura-alueeseen. Menetelmiä vaikutusarviointeihin ei ole selvitetty. Luonnonsuojelulain mukaan *“viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. (26.3.1999/371)”*

Esimerkiksi Tuusulan kunnan, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen, Tuusulan seudun vesilaitos kuntayhtymä ja Uudenmaan ELY-keskuksen Jäniksenlinnan, Kaikulan ja Palaneenmäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa on erikseen mainittu Palojoen ja sen tärkeä vaikutus Jäniksenlinnan pohjavesialueelle, joka on raportin mukaan 0,05 km:n (50m!) päässä Jäniksenlinnan tekopohjavesilaitoksesta ja se virtaa läpi pohjavesialueen. Palojoen kohdalla maaperä on paikoin lajittunutta hiekkaa, joten Palojoen yhteydessä pohjavesialueen hyvin vettä johtaviin maakerroksiin eli sieltä imeytyy pintavettä pohjavesimuodostumaan. Tätä ei ole ollenkaan otettu huomioon ensinnäkään siitä näkökulmasta, että mitä toiminnan

vesien pumppauksen mukana päätyy pohjaveden alueelle sekä kasvaneen virtaaman aiheuttamaa hygieenisen laadun vaarantumista. Palojoen pinnan korkeutta ja pohjaveden pinnan korkeusasemaa tarkkaillaan jatkuvasti, jotta vedenoton vaikutuksesta pohjaveden pinta ei alenisi Palojoen vedenpinnan tason alapuolella, sillä pintavesien imeytyminen nostaa hygieenisen laadun vaarantumisen riskiä. Erityisesti tulvatilanteet todetaan riskialttiiksi pohjavedelle ja vedenottamon toiminnalle. **Korostamme uudestaan, että arviointiohjelmassa ei ole suunniteltu millään tavalla vesimäärän ja virtaaman määrittelemistä, niiden vaikutusta ja mahdollisen toiminnan aikaista seuranta.**

Suojelusuunnitelman raportissa tuodaan myöskin ilmi miten vastaavanlaisesta toiminnasta kuin Louhintahiekka Oy:n suunnitelmista on aiheutunut maaperän pilaantumista jotka ovat aiheuttaneet kohtalaisen riskin vedenottamolle ja suuren riskin pohjavedelle. Jäniksenlinnan pohjavesialueeseen nähden nykyiset maa-ainesten ottoalueet sijaitsevat 0,5-0,8 km päässä pohjavesilaitoksesta ja niiden havaintoputkissa on havaittu veden laatuongelmia, esimerkiksi rautapitoisuuden ylittyminen enimmäispitoisuuteen nähden, kohonneita kloridipitoisuuksi ja hygieenisen laadun heikentymistä koliformisten bakteerien esiintymisen vuoksi. Louhintahiekka Oy:n toiminta on suunniteltu "noin 1 km etäisyydellä" Jäniksenlinnan pohjavesialueesta. Vanhat maa-aineksen ottamisalueet on arvioitu aiheuttavan myöskin kohtalaiset riskit vedenottamolle ja pohjavedelle. Raportissa on määritelty suojelutoimenpiteiksi, ettei alueelle saa sijoittaa enää tietyntyyppisiä uusia toimintoja ja listassa on mm maankaatopaikat, öljysora- ja asfalttiasemia, eikä maankaivua ja ojituksia tai kallionlouhintaa joista voi aiheutua pohjaveden likaantumista, haitallista purkautumista tai humuspitoisten pintavesien imeytymistä maaperään. Suunniteltu toiminta ei sijaitse suoraan tunnistetuilla pohjavesialueilla, mutta sijaitsee useiden pohjavesialueiden välittömässä läheisyydessä ja arviointiohjelmassa on vähätelty vaikutusaloja ja arviointitarvetta erityisesti vesistöihin liittyen. Palojoki ja Linnanoja eivät pääty 1 km päähän hankealueen reunasta.

On myös huomioitava, että Päijännetunneli sijaitsee "noin 1 km" päästä hankealueesta. Arviointiohjelman nykytilan kuvauksessa (7.6) todetaan, että hankealueelta ei ole käytettävissä valtakunnalliseen korkeusjärjestelmään sidottua tietoa pohjaveden pinnantasosta ja määrittelemättömän datan perusteella arvioidaan pohjaveden virran suuntaa. **Selkeästi alueen pohjavesistä ei ole tarpeeksi selkeää kuvaa todellisten vaikutusten arviointiin, joten vaadimme, että YVA:n seuraavassa vaiheessa tehdään alueen pohjavesialueen geologinen rakenneselvitys.**

Pintavesivaikutukset todetaan arvioitavan olemassa olevan tiedon perusteella asiantuntija-arviona, näitä ei kuitenkaan ole määritelty että mitä ne ovat. Lisäksi ei ole kerrottu miten maasto käynneillä selvitetään onko Linnanoja luonnontilainen noro, joka on vesilain 2 luvun 11 §:n suojelema luonnontilainen noro. **Louhintahiekka Oy on jo nyt muokannut alueella kulkevaa suojeltua Linnanoja-noroa. Useassa sukupolvessa alueella asuneet vakuuttavat Linnanojan olevan luonnontilainen noro.**

Lisäksi he huomauttivat, että hankealueen keskellä menee myös muita luonnontilaisia noroja joita ei ole ollenkaan huomioitu esimerkiksi Koivikosta Linnanojaan yhtyvä noro. Hankealueen keskellä on koivikko jonne kaavaillaan maankaatopaikkaa, koivikon alueelta laskee oja Linnanojaan ja Männistönojaan ja sitä kautta edelleen Vantaanjokeen ja Palojokeen. **Seuraavassa vaiheessa tulee suunnitella tarkasti, kuinka varmistetaan, että läjityksestä ei pääse saastuneita aineksia kulkeutumaan joko pintavesinä tai pohjaveden kautta ympäröivään luontoon.** Alueella on myös useita lähteitä, joita ei ole ollenkaan huomioitu arviointiohjelmassa. Näitä on muun muassa Teilinummin vedenottoaikan lähde, Linnanojan lähteet, Lyytikän takametsässä sijaitseva lähde. **Lähteiden sijainnit tulee selvittää, mikä niiden vedenlaatu on ja suojelemistarve sekä suojelusuunnitelma.**

Suunnitelmasta ei selviä, kuinka pintavesien hallinta aiotaan käytännössä arvioida ja suunnitella. **Vaadimme, että seuraavassa vaiheessa tulee tehdä yksityiskohtainen suunnitelma kartta kuvineen siitä, kuinka hulevedet ja pumpattava pohjavesi hoidetaan. Erityisesti tulee selvittää eri poisto-ojen kapasiteetti ja kuinka varmistetaan suojeltujen norojen pysyminen luonnontilaisina esim. lisääntyvän juoksutuksen eroosion haittavaikutusten estäminen.** Suunnitelmassa ei ole kuvattu kuinka mahdolliset laskeutusaltaat toteutetaan, eikä karttakuvien mukaan niille ole varattu lainkaan tilaa alueelta. Myöskään niiden kapasiteettia ei ole määritelty eikä mitoitettu. **Laskeutusaltaiden suunnitelmat ja niiden pettämistilanteiden arviointi tulee sisällyttää seuraavaan vaiheeseen.** Tämä osio on tehtävä seuraavassa vaiheessa erityisellä huolella, sillä sillä on erittäin suuri merkitys hankkeen aiheuttamaan ympäristön pilaantumiseen ja sisällyttää erityisesti onnettomuusriskikartoituksen. Ilmastomuutoksen edetessä ääri-ilmiöt säässä lisääntyvät, jolloin myös rankkasateiden sademäärät kasvavat merkittävästi. Suunnitelma hule- ja muiden vesien hallintaan tulee 50 vuoden maksimisademäärien perusteella, jolloin suunnitelmien pitkä aikajänne tulee huomioitua. Suunnitelman tulee olla sellainen, että missään tapauksessa laskeutusaltaat eivät petä ja päästä saastunutta vettä Vantaanjokeen ja Palojokeen ja Linnanojaan.

Murskaus- ja muussa toiminnassa käytetään yleisesti vettä sitomaan pölyä. YVA:n seuraavassa vaiheessa tulee kuvata tarkasti, millä tavalla vesi hankitaan toiminnan tarpeisiin, paljonko vettä kuluu eri toimintoihin sekä kuinka varmistetaan saastuneen veden puhdistaminen ennen laskua luonnon ojiin tai noroihin. Huomiota tulee kiinnittää pumpattavan veden määrään ja miten se vaikuttaa ympäristön muihin veden käyttäjiin sekä millaisia haitallisia aineita veteen siirtyy toiminnassa.

Haluamme myöskin korostaa, että EU:n vesipuitedirektiivin mukaan Suomessa olisi jo vuoteen 2015 mennessä pitänyt vesistöjen laatu olla tasolla hyvä. Tällä hetkellä Vantaanjoen laadullinen tila on vain tyydyttävä ja Palojoen tilannetta ei tiedetä. **Vaadimme myös, että Palojoen vesistön laatu pitää tutkia YVA-vaiheessa. Myös Linnanojan ja Männistönojan tila pitää määrittää. Myöskin suunnitelmat laadun**

varmistamiseksi mahdollisen toiminnan aikana tulee määrittää. Haluamme myös korostaa, että alueella suoritettujen puun hakkuut sekä teiden rakentaminen on jo voinut vaikuttaa Palojoen ja Linnanjoen veden laatuun.

Arviointiohjelmassa ei myöskään ole mitään suunnitelmia ja arvioita siihen, mitkä mahdollisen betonin ja asfaltin valmistuksen sekä näiden jätteiden murskaamisen vaikutukset vesistöön ovat. Erityisesti betonin valmistuksessa käytetään erilaisia kemikaaleja, kuten polykarboksylaatteja ja melamiinipolymeerejä, jotka saattavat olla haitallisia terveydelle ja ympäristölle. Esimerkiksi polykarboksylaatti-pohjaisen SemFlow-F notkistimen kemikaalikortissa lukee, että se on pidettävä poissa viemäreistä, pinta- ja pohjavesistä sekä ympäristönsuojelua koskevien yhteisön lainsäädännön nojalla on vältettävä tuotteen päätymistä luontoon. Lisäksi mainitaan, että hajoamisolosuhteista riippuen hajoamisen seurauksena voi vapautua monimutkaisia kemiallisten aineiden seoksia kuten orgaanisia yhdisteitä ja lisäksi hiilidioksidia ja -monoksidia. Näiden lisäaineiden vapautumista ja kulkeutumista ympäristöön ja erityisesti vesistöön sekä niiden vaikutuksista ihmisten terveyteen, eläimiin ja eliöihin ei ole käsitelty ollenkaan. Arviointiohjelma ei myöskään käy ilmi käytetäänkö toimintojen energiantuotantoon kevyttä ja raskastapolttoöljyä, miten näitä ongelmajätteiksi luokiteltuja aineita aiotaan säilöä ja käsitellä, huolehtia ettei sadevesistä, kalustojen pesuvesistä tai muusta käyttövedestä päädy öljyä maaperään ja mikä polttoöljyjen aiheuttama riski on vesistölle ja pohjavedelle. Arviointiohjelmassa kerrotaan, että tarvittaessa pölynhallintaa toteutetaan kastelemalla tai suolaamalla. Myös suolaamisen vesistövaikutukset tulee arvioida. **Vaadimme, että edellä mainitut asiat kemikaalien, energiantuotannon/ongelmajätteiden ja suolojen osalta otetaan vaikutusten arvioinnissa huomioon ja määrätään riskien minimoimiseksi toimintasuunnitelmat näiden osalta sekä riskikartoitus ja toimintasuunnitelma mahdollisten onnettomuuksien ja erityisesti ympäristökatastrofien syntyessä.**

Vaadimme myöskin, että YVA:ssa pitää tehdä jatkuvatoiminen seurantasuunnitelma vesistöjen laajan laadun, kunnon sekä virtaamien sekä myös alueen asukkaiden kalvojen suhteen. Seurantasuunnitelma tulee olla tarpeeksi laaja, esimerkiksi perusanalyysi ei kata koliformisten bakteerien tutkimista ja on suunnattu ennemmin talousveden käyttökelpoisuuden tarkasteluun kuin veden juomavesikelpoisuuden määrittämiseen. **Vaadimme myös, että YVA:ssa tehdään riskikartoitus ja huoltovarmuuskäkökulma mukaan lukien toimintasuunnitelma eri riskitilanteille mukaan lukien akuutti veden ehtyminen tai pilaantuminen sekä jatkosuunnitelmat.** Esimerkiksi alueen hevostilat kuluttavat parhaimmillaan yli 1000 litraa vettä päivässä, joten veden pienjakelu kanistereiden ja pullojen avulla ei ole riittävä toimintasuunnitelma eikä väestönsuojatilojen-kaltaiset ratkaisut ole toimivia. Vastaavasti keskimääräinen veden kulutus henkilöä kohden on noin 150l/vrk, joka viiden hengen perheessä on jo 750 litraa vuorokaudessa. Toisin kuin arviointiohjelmaan oli kirjattu, alueelle **ei tule kunnan vesitekniikkaa** vaan kyseessä on muutamien asukkaiden luoma vesiosuuskunta ja he ovat omalla rahalla

rakentaneet pienen linjan pääverkosta ja sen kapasiteetti ei riitä jakelemaan koko alueen asukkaille. YVA:ssa pitää myös selvittää ja kirjata miten asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien vedensaanti taataan jatkossa ja pitkällä tähtäimellä mikäli kaivot ehtyy tai vesi pilaantuu - kuka maksaa infran vetämisen, mitkä on arvioidut rakennus- ja liittymiskustannukset sekä mikä on asukkaille suunnattu korvaus mikäli he menettävät mahdollisuuden ottaa juoma- ja käyttövetä omasta kaivostaan. Veden ehtymisen lisäksi räjäytykset ja värinä voi rikkoa porakaivoja ja lisätä irtahiukkasten määrää kaivovedessä, jolloin kaivopumppu voi rikkoontua. Selvityksessä tulee kertoa kuinka nämä riskit hallitaan ja kuinka mahdolliset toteutuneet korjataan.

Selvityksessä tulee myös ottaa huomioon alueen elinkeinonharjoittajat ja erityisesti maanviljelijöiden elinkeinonharjoittaminen on riippuvainen siitä, että heidän viljelymailleen riittää jatkossakin luonnollista vettä sekä kasteluvesikaivot eivät kuihdu tai pilaannu. Lisäksi läjityksen vaikutukset sekä jäte- ja hulevesien juoksuttamisien vaikutukset peltojen tulvimiseen.

Vaihtoehtoilla V1 ja V2 on merkittäviä vaikutuksia pohjaveden tasoon, joita ei ole huomioitu suunnitelmassa riittävällä tavalla. Vaikutusalueen maapohja on saviperäistä, jolloin pohjaveden muutokset vaikuttavat maaperän kantavuuteen ja olemassa oleviin rakennuksiin. YVA:n seuraavassa vaiheessa tulee tutkia tarkkaan, millaiset vaikutukset mahdollisella hankkeella voi olla vaikutusalueen kiinteistöille ja miten mahdolliset muutokset vaikuttavat jo rakennettujen kiinteistöjen arvoon ja käyttöön. Tämän lisäksi hankkeen suunnittelijan tulisi kuvata, kuinka maaperän muutosten aiheuttamat muutokset rakennuksille seurataan, korjataan ja korvataan kiinteistöjen omistajille. Suunnittelijalla ja hankkeen hakijalla tulisi olla tarpeeksi suuret vakuudet jos tapahtuu suuri ympäristövahinko.

8.3.3 Kasvit ja eläimet

Olemme alueen asukkaat erittäin huolissamme biodiversiteetistä, jota muutenkin uhkaa vakavasti ilmastonmuutos sekä ihmisten. Suunniteltu alue on erittäin luonto- ja eläinrikasta aluetta, jota alueen asukkaat ovat useiden sukupolvien yli vaalineet ja toiminnallaan ylläpitäneet ja suojelleet. Ilmastonmuutos ja ihmisten muiden aiheuttamien toimien myötä luonnon monimuotoisuuden massiivinen köyhtyminen on ajanut monet lajit todelliseen ahdinkoon - uhanalaisia eläin- ja kasvilajeja uhkaa yksilöiden ja populaatioiden väheneminen ja pahimmassa tapauksessa sukupuutto. Edelleen kiihtyvä ihmisen aiheuttama köyhtyminen uhkaa myös taloutta, ruoantuotantoa ja terveyttä. Merkittävä uhka luonnon monimuotoisuudelle on luonnonvaraisten elinympäristöjen häviäminen ja heikentyminen. YK:n, EU:n ja Suomen tavoite on saada luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen pysähtymään vuoteen 2020 mennessä. Louhintahiekka Oy:n toiminnalle suunnitellulla alueella on suuri määrä erilaisia rauhoitettuja sekä eri asteisia uhanalaisia ja silmälläpidettäviä

eläimiä yleisten eläinlajien lisäksi (kts 7.6), joita ei ole otettu arviointiohjelmassa nykytilankuvauksessa eikä arvioitavissa ympäristövaikutuksissa huomioon.

Arviointiohjelman mukaan vaikutusalueen luontoselvitykset alueen kasvillisuuden ja eläimistön nykytilan ja luonnonarvojen selvittämiseksi on suoritettu kevään ja kesän 2019 aikana. Luonto selvitykseen on otettu osa selvityksenä mukaan; luontotyyppi-, putkilokasvi-, linnusto-, liito-orava-, lepakko- ja kirjoverkkoperhosen selvitykset sekä ekologiset yhteydet. Laadittu lista tutkittavista kasvillisuudesta, lajikkeista ja eläimistä ei kuvaa todellista tilaa ja on erittäin puutteellinen. Hankevalmistelija on ilmoittanut että luontoselvitykset on jo tehty, mutta tarkempia metodeja ei ole kuvattu riittävästi. Arviointiohjelmassa ei myöskään tähdennetä onko arvioinneissa käytetty uusinta tietoa esimerkiksi vuonna 2019 julkaistua päivitystä Suomen uhanalaisista lajeista (Punainen lista 2019). Koemme, että luontoselvitys on pintapuolinen ja puutteellinen. Tehdyt maastokartoitus kerrat ovat riittämättömiä laajan kohdealueen sekä sen vaikutusalueen luotettavaan havainnointiin. Kartoitusta tulee jatkaa seuraavalla kasvukaudella. Hankkeen aikataulutus on tehty niin, että alueen asukkailla ei ole mahdollista dokumentoida kevät-kesä-alkusyksy -ajalla alueella esiintyviä ja tunnettuja uhanalaisia eläimiä ja kasveja. Vaadimme, että hankkeen aikataulua pidennetään siten, että myös alueen asukkailla ja muilla asianomaisilla on mahdollisuus antaa alueen luontoarvot riittävällä tavalla huomioon ottava vastine luontoselvitykseen tulevan kasvukauden aikana. Kiireellinen aikataulu kuvastaa arviointiohjelman laatijan kiinnostuksen puutetta asukkaiden aluetietoa ja eläinhavaintoja kohti.

Louhintahiekka Oy on jo aloittanut suurten teiden tekemisen ja metsän hakkaamisen. Louhintahiekka Oy:n on tarkoituksellisesti tuhoamassa luontoa ja ympäristöä, jolloin luontoarvion tekeminen vaikeutuu tai tulee mahdottomaksi. Esimerkiksi arviointiohjelmaan on kirjattu, että "nuoret taimikot ja hakkuut, pellot, avosuot yms. rajataan pois" eli liito-oravia ei etsitä näiltä alueilta. Louhintahiekka Oy on kuitenkin jo vuoden 2019 alusta lähtien suorittanut alueella mittavia hakkuita ja teiden rakentamista, joten kyseenalaistamme liito-oravaselvityksen puutteellisuutta. **Vaadimme, että Louhintahiekka Oy:tä veloitetaan lopettamaan kaikki toimet alueella, kunnes YVA-prosessi on saatettu loppuun. Vaadimme myös, että kaikki selvitykset on tehtävä ennen kuin mahdollinen toiminta tai siihen valmistautuminen aloitetaan.**

Vahanan on käynyt ottamassa vesinäytteitä mm. Linnaojasta 11.10.2019, mutta yksittäiset otokset eivät anna riittävää edustavaa kuvaa, vaan näytteitä tulee olla riittävästi eri vuoden ajoilta. Lisäksi lokakuun näyte otettiin rankkasateiden jälkeen, jolloin väistämättä vedessä on enemmän sateen mukana tuomaa ainesta. Vaadimme, että lepakkoselvitys on tehtävä suomen lepakko yhdistyksen ohjeiden mukaan, nyt tehty selvitys on puutteellinen.

Uhanalaisista lajeista; vuollejokisimpukka, lohi, taimen, perhonen: kalliosinisiipi, kovakuoriainen: isotoukohärkä, liito-orava, sekä lintu selvityksestä haluamme nostaa seuraavat huomioitavat lisä seikat:

Vuollejokisimpukka

Arviointiohjelmassa ei mainita ollenkaan uhanalaista ja rauhoitettua vuollejokisimpukan tutkimusta. Vantaanjoen vesistössä on tehty mittavia kalataloudellisia kunnostuksia. Vuosien 2006-2007 aikana tehdyn vuollejokisimpukka kannan perusteellinen tieteellinen inventoinnin perusteella Vantaanjoen vuollejokisimpukka kanta on elinvoimainen ja runsas. Vantaanjoen Natura-alueen Vuollejokisimpukka inventointi 2004-2007 raportin mukaan vuollejokisimpukan esiintyminen ylittää Nurmijärven Nukarinkoskelle asti, eli niitä sijaitsee erittäin lähellä hankealuetta ja jäte- ja hulevesien purkujoeksi suunniteltu Linnanoja yhtyy suoraan Vantaanjokeen. Arviointiohjelmassa ei ole määritelty minkäänlaisia toimenpiteitä selvittämään toiminnan vaikutuksia uhanalaiseen vuollejokisimpukkaan. Vaikutukset tulee arvioida Vantaanjokeen ja vuollejokisimpukkaan sekä huomioida alueen ja Vantaanjoen muu sellainen toiminta mikä kuormittaa Vantaanjokea eli tehdä kokonaisvaltainen vaikutusten arviointi. Lisäksi mielestämme pitää tarkastella, onko vuollejokisimpukka noussut myös Linnanojan haaraan.

Tulkintaohje vuollejokisimpukan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittämiseksi ja turvaamiseksi vesistöissä raportin mukaan Vantaanjoen joessa olevien puhdistamojen purkukohdilla saattaa olla merkitystä purkukohdan alapuoliseen simpukkakantaan. Samaisen raportin mukaan simpukkayksilöihin suoraan kohdistuvat vaikutukset ovat seuraavat ja vaadimme, että ne huomioidaan YVA:n vaikutusten arvioinnissa;

“Vesistötyöt voivat aiheuttaa simpukoiden menehtymistä mm. niiden murskautuessa maamassojen, kivien tai työkoneiden alle; niiden murskautuessa kallion tai jäiden räjäytyksissä; niiden hautautuessa liian syvän maa-aineskerroksen alle tai niiden joutuessa kuivalle maalle”,

vedenlaadun muutoksen vaikutukset;

“Veden pilaantuminen on ollut yksi vuollejokisimpukan uhanalaistumiseen johtanut tekijä Keski-Euroopassa. Etelä-Suomessa ongelma ei ole yltänyt samalle tasolle. Veden kiintoaineksen lisääntyminen vesistöiden seurauksena on selvin vedenlaatuun liittyvä uhka simpukoille. Aikuinen simpukka kestää samentumista ja kiintoainesta kohtalaisen hyvin, varsinkin jos samentuminen ei ole pitkäaikaista. Luonnontilaisessakin joessa tapahtuu sameuden ja kiintoainespitoisuuden heilahduksia. Joen pohjamateriaalissa kehittyvät pikkusimpukat ovat aikuisia simpukoita herkempiä kiintoainekselle. Pahinta on runsaan kiintoaineksen aiheuttama pohjan liettyminen, joka voi aiheuttaa pohjamateriaalin sisällä hapettomuutta, joka johtaa pikkusimpukoiden kuolemaan. Mittavissa vesistöissä,

kuten ruoppauksissa, voi haittana periaatteessa olla pohjasedimenteistä vapautuvat muutkin haitalliset aineet, esimerkiksi raskasmetallit ja pohjaan sedimentoituneet ravinteet. Ruoppauksessa vapautunut voimakas ravinnepulssi saattaa lisätä levien ja muun kasvillisuuden määrää tasolle, joka on haitallista varsinkin pikkusimpukoille."

Virtauksien ja virtaaman muuttuminen;

"Uoman kaivaminen, kiveäminen ja suisteiden eli virranohjainten teko muuttavat virtauksia paikallisesti. Aikuiset simpukat ovat sopeutuneet tällaisiin muutoksiin ja ne voivat siirtyä kohtiin, joissa virtausolot ovat niille sopivia. Nuorille simpukoille toimet voivat olla vahingollisia jos ne aiheuttavat pohjan liettymistä ja hapettomuutta tai toisaalta pohja-aineksen voimakasta syöpymistä ja eroosiota. Kynnysrakenteiden teko voi aiheuttaa virtausnopeuden hidastumista kynnyksen yläpuolella. Virtauksen muuttuessa lähes seisovaksi pitkällä jokijaksolla on seurauksena alueen muuttuminen epäsovivammaksi vuollejokisimpukoille ja mahdollisesti niiden häviäminen alueelta. Koskissa supphyytymät ja pohjajää kivien ympärillä voivat olla paikallisesti haitallisia vuollejokisimpukalle. Säännöstelyyn liittyvät suuret vuorokausivaihtelut voivat myös aiheuttaa haittoja."

Muutokset joen eliöyhteisössä

"Kalaston voimakkaaseen muuttumiseen johtavilla vesistöillä, esimerkiksi joen patoamisella, voi olla heikentävä vaikutus simpukoiden lisääntymiseen vähentämällä glokidioiden isäntäkalojen määrää ja estämällä simpukoiden geenivirtaa joessa ylävirtaan. Kalataloudellisissa kunnostuksissa pyritään poistamaan ihmisen tekemät kalojen vaellusesteet ja siten kunnostuksilla voi olla myönteinen vaikutus myös simpukoihin. Tosin vuollejokisimpukan suojelemiseksi esteiden poistoa ei yleensä tarvita."

Luonnonvarainen lohi ja taimen

YVA arviointiohjelmassa ei mainita sanallakaan luonnonvaraisia lohta tai taimenta, jotka ovat Vantaanjoen ja Palojoen merkittäviä uhanalaisia kalalajeja ja joihin hankkeella on laajat negatiiviset vaikutukset. Arviointiohjelma on jokiin kohdistuvien vaikutusten osalta täysin riittämätön. Uhanalaisten lajien päivityksen mukaan (Punainen Lista 2019) toiseksi korkeimpaan uhanalaisuusluokkaan eli erittäin uhanalaisiin kuuluvat edelleen eteläiset taimenkannat ja meritaimen. Meritaimenen luontaisen lisääntymisen hyväksi tehdyt hoitotoimet kuten nousu esteiden purut, kalatiet, kutupaikka kunnostukset ja kalastusrajoitukset ovat auttaneet useissa joissa taimenenpoikasia runsastumaan. Siksi meritaimenen uhanalaisuusluokitusta voitiin lieventää äärimmäisen uhanalaisesta erittäin uhanalaiseksi, vaikka saalliiksi saadut meritaimenet ovatkin pääasiassa vielä istutuksista peräisin ja lisää suojelutoimia tarvitaan. Raalan ja Nukarin alueen ja lähialueiden harrastajakalastajien sekä yksityishenkilöiden sekä järjestöjen ja kuntien suuret satsaukset niin lajin istuttamiseen ja elvyttämiseen, rakenteiden ja esteiden purkamiseen myötä taimen ja lohi on saatu

palautettua Natura-alue Vantaanjokeen. Alueen kalastajien mukaan lohet nousevat kutemaan aina Riihimäelle asti. Myös Palojoessa esiintyy taimenta, etenkin Männistönojan laskukohdan lähistöllä ja myös Palojoessa on tehty pitkään kalastoon liittyviä kunnostuksia. **Vaadimme, että myös Männistönojan ja Palojoen osalta tehdään selvitys taimenen esiintymisestä sekä toiminnan vaikutuksista kantaan.**

Kaivosten, teollisuuden, taajamien, samoin kuin maa- ja metsätalouden jätevedet haittaavat kalakantojen lisääntymistä. Useiden kalalajien lisääntymistulosta ja siten kantojen elpymistä parantaisi vesien laadun ja happitilanteen parantaminen vesien happamuutta, vierasaineita ja ravinteisuutta vähentämällä. Vantaanjoen laatu on tällä hetkellä vain tyydyttävä, vaikka sen olisi pitänyt EU:n vesidirektiivin mukaan olla hyvä jo vuoteen 2015 mennessä. On huolestuttavaa, ettei arviointiohjelmassa ole otettu ollenkaan huomioon taimenta ja lohta Vantaanjoessa ja Palojoessa. Louhintahiekka Oy:n suunnitelmien lisäkuormitus suojeltuun Vantaanjokeen eivät varmasti paranna Vantaanjoen tilaa ja sen suojeltuja lajikkeita. **Vaadimmekin, että YVA selvityksessä pitää ottaa huomioon vaikutukset Vantaanjokeen ja Palojokeen ja vaikutukset taimen- ja lohikantaan.** Tarkastelussa pitää myös huomioida lähialueiden ja Vantaanjoen muu kuormittava toiminta eli suorittaa vaikutusten kokonaistarkastelu.

Liito-orava

Maaliskuussa 2019 julkaistun päivitetyn uhanalaislajien katsauksen (Punainen Lista 2019) mukaan liito-oravan uhanalaisuusluokka heikkeni silmälläpidettävästä vaarantuneeksi ja liito-orava siirrettiin silmälläpidettävistä takaisin luokkaan vaarantuneet. Raportin mukaan metsien käytön ja metsärakenteen muutoksen katsotaan olevan liito-oravan uhkatekijänä. Mielestämme on erittäin huolestuttavaa, että Louhintahiekka Oy on jo suorittanut alueella mittavia hakkuita ja rakentanut alueelle teitä. Nämä alkuvuodesta 2019 aloitetut työt ovat varmasti vaikuttaneet tehdyn liito-orava kartoituksen tuloksiin. Koemme lisäksi, että Louhintahiekka Oy:n ja Vahanen Oy:n pitäisi ottaa paremmin huomioon asukkaiden aluetuntemus. Louhintahiekka Oy:n omistuksessa on alueella noin 250 hehtaaria, johon he meinaavat sijoittaa tämän 44 hehtaarin toiminta-alueen. Asukkailla on useita havaintoja liito-oravista sekä esimerkiksi kuvia liito-oravista alueella. Liito-orava selvityksessä tulee tulla ilmi metodit ja alue missä kartoitusta on tehty.

Kovakuoriaiset: isotoukohärkä

Arviointiohjelmassa ei ole huomioitu ollenkaan alueen kovakuoriaisia. Päivitetyn uhanalaislajien katsauksen mukaan uhanalaisia kovakuoriaisia on maaliskuussa julkaistun uhanalaisuusarvioinnin mukaan 288 lajia, eli noin 8 % arvioituista. Silmälläpidettävien lajien määrä väheni hieman, mutta Suomesta hävinneiksi arvioitujen kovakuoriaisten määrä kasvoi. Meillä on enemmän lajeja joiden tilanne on heikentynyt kuin niitä, joiden tilanne on muuttunut paremmaksi. Uhanalaisia kovakuoriaisia on edelleen eniten metsissä, vaikkakin metsälajiston uhanalaistumis

vauhti on tasaantunut. Metsät ja perinneympäristöt ovat keskeisessä asemassa uhanalaisten ja silmälläpidettävien kovakuoriaisten suojelun kannalta jatkossakin.

Avoimien ketojen, niittyjen ja rantojen umpeutuminen sekä metsien talouskäyttöön liittyvät toimet ovat kovakuoriaisten merkittävimpiä uhkatekijöitä. Uhanalaisista kovakuoriaislajeista yli kolmannes elää ensisijaisesti metsissä ja noin kolmannes perinneympäristöissä ja muissa ihmisen muuttamissa ympäristöissä. Hävinneistä kovakuoriaisista melkein puolet on perinneympäristöjen ja muiden ihmisen muuttamien ympäristöjen lajeja. Ilmaston lämpenemisen on arvioitu uhkaavan erityisesti kylmimpiin olosuhteisiin sopeutuneita kovakuoriaislajeja, jotka elävät esimerkiksi lumenviipymäpaikoilla, kylmävetisissä puroissa tai pohjoisimmilla soilla. Ilmastonmuutoksen merkitys kovakuoriaislajiston uhkatekijänä tunnetaan kuitenkin vielä huonosti.

Alueen asukkailla on havaintoja ja kuvia esimerkiksi erittäin uhanalaisesta ja erityisen suojeltavasta isotoukohärkä-lajista. Laji on ollut kateissa/hävinneenä Suomesta vuosikymmeniä. Louhintahiekka Oy:n ja Vahanen Oy:n tulisi ottaa huomioon miten suunniteltu toiminta ja erityisesti hakkuutoimet vaikuttavat kovakuoriaisiin ja erityisesti tähän isotoukohärkään.

Perhoset: Kalliosinisiipi

Arviointiohjelmasta puuttuu kokonaan Kalliosinisiipi -perhonen, joka on 2019 uhanalaisuus arvion mukaan erittäin uhanalainen laji (Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019, <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/299501>). Kalliosinisiipi -perhosesta on tehty useita havaintoja Raalan ja Nukarin alueella, mm. Lumikallion ja Kärme-kallion alueella. Kalliosinisiiven havainnointi ja suunnitellun toiminnan vaikutus siihen tulee olla osa luontoselvitystä.

Lintu selvitys

Alueen asukkailla on laaja listaus eri linnuista (kts. 7.6), jotka arvioijien tulisi ottaa huomioon. Alueen lintu selvitys on arviointiohjelman mukaan jo tehty. Selvityksen tuloksissa tulee tulla selkeästi ilmi käytetyt metodit ja tutkittu alue. Haluamme myös tässä korostaa, että selvityksessä on varmasti otettu huomioon päivätty uhanalaisuus listaus lintujenkin osalta. Raportin mukaan Suomessa pesivistä lintulajeista yli kolmasosa on uhanalaisia. Yleisin uhanalaistumisen syy on ihmisen aiheuttamat elinympäristön muutokset, jotka koskevat niin metsiä, maatalousympäristöjä, soita kuin vesistöjäkin. Metsätalous on yhä merkittävä lintukantojen vähenemisen syy. Ensisijaisesti metsäympäristöjen lajeista yhdeksän on uhanalaisia ja kahdeksan silmälläpidettäviä. Erittäin uhanalainen hömötiainen ja vaarantunut töyhtötiainen ovat olleet metsiemme runsaimpia lajeja, mutta niiden määrät ovat vähentyneet huolestuttavasti. Luonnontilaisen kaltaiset varttuneet metsät ovat vähentyneet metsätalouden seurauksena, mikä vaikuttaa esimerkiksi uhanalaisten tiesten selviytymiseen talvesta. Suojelutoimilla voidaan auttaa uhanalaisia lajeja. Suomen

pesivistä 246 lintulajista 86 luokiteltiin uudessa arvioinnissa uhanalaisiksi. Äärimmäisen uhanalaisia eli korkeimman häviämisyhjän lajeja on 18.

8.4 Rakennettu ympäristö ja maisema

Suunnitelmassa mainitaan, että hankkeen vaikutukset maisemaan arvioidaan olemassa olevan tiedon perusteella sekä maasto tarkastelun perusteella asiantuntija-arviona. On myös huolestuttavaa, että arvioinnin tulosta eli vaikutuksia maisemaan havainnollistetaan liitettävien valokuvien avulla kun alueella on jo suoritettu mittavia hakkuita jotka ovat jo nyt vaikuttaneet maisemaan ratkaisevasti asumisen sekä erityisesti alueen virkistyskäytön ja liikkumisen näkökulmasta.

YVA:n arviointiohjelmissa ei määritellä vaikutuksen kohteeksi joutuvien asukkaiden lukumäärää vaan he puhuvat noin kiinteistöistä. Täällä asuu ihmisiä - vanhuksia, aikuisia ja lapsia , lemmikkejä ja elinkeinonharjoittajia. Mielestämme on kohtuutonta arvioida maisema muutoksen voimakkuutta ja merkitystä etenkin asumisen, liikkumisen ja alueen virkistyskäytön näkökulmasta, kun arvioijilla ei ole edes tiedossa miten paljon täällä asuu ihmisiä ja kotieläimiä sekä miten aluetta käytetään. Raalan kylätoimikunnan mukaan 2013 vuonna Raalan ja Karhunkorven alueella on asunut 496 asukasta ja 179 taloutta. Lisäksi pidämme huonona käytäntönä sitä, että tätä arvioita ei ole suunniteltu tehtäväksi yhteistyössä asukkaiden kanssa - suunnittelijan suunnitelma yhdestä maastokäynnistä ei todellakaan anna todenmukaista ja laajudeltaan sellaista kuvaa miten tätä isoa aluetta käytetään tällä hetkellä. Alue on täynnä aktiivisia asukkaita, esimerkiksi Raalan kylätoimikunta, Raalan-Nukarin martat sekä Karhunkorven koulun vanhempainyhdistys ovat pitäneet tärkeänä olla mukana kyläsuunnittelussa, koska haluavat oman aktiivisuutensa kautta vaikuttaa siihen, että kylän viihtyvyys lisääntyy.

8.5 Luonnonvarojen hyödyntäminen

Vaadimme, että luonnonvarojen hyödyntämiseen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan todellisen ja nykytiedon perusteella eikä olemassa olevan vuoden 1992 selvitysten perusteella tai olemattomien selvitysten pohjalta tai soveltamalla jonkun toiseen alueen tietoja. Kiviaineshuollon nykytilanteen selvityksestä ei ole tarpeeksi tuoretta tutkimusta. Arviointiohjelman laatijoiden vetoamaan POSKI-hankkeen mukaan alueella on vain erittäin pienet merkityt alueet, jotka ovat vain osittain maa-ainesottoon soveltuvia alueita.

9 Suunnitelma viestinnästä ja osallistumisesta

9.1 Yleistä

Koemme, että hankkeella ei ole kunnollista ja asukkaita kohtaan reilua viestintäsuunnitelmaa. Heidän suunnitelmat eri selvityksiä varten eivät myöskään osoita arviointiohjelman pohjalta asukkaiden osallistamisesta. Myöskään

infotilaisuudessa 7.10 ei vastattu asukkaiden kysymyksiin. On harmittavaa ja ei-hyväksyttävää, että vielä vastineen jättöpäivänä 22.10.2019 on tullut esiin alueen asukkaita jotka ovat kuulleet hankkeesta vasta ensimmäistä kertaa ja ovat hirveän huolestuneita.

9.2 Osalliset

Listaukseen keskeisimmistä vaikutusten kohteena oleviin tahoihin pitää lisätä alueen elinkeinonharjoittajat sekä alueen lähikoulut ja päiväkodit.

9.3 Yleisötilaisuus

Pidetty infotilaisuus 7.10 ei herättänyt luottamusta alueen asukkaissa. Hankkeesta vastaava ja Vahanen Oy:n edustaja ei osannut tai halunnut vastata asukkaiden huoliin ja kysymyksiin.

9.4 Arvio YVA-menettelyn aikataulusta

YVA-menettelyn aikataulu on aivan liian tiukaksi laadittu. Arvio siitä, että seuraava nähtävilläoloaika ja lausunnot-vaihe olisi helmikuussa 2020. Arviointiohjelman laatijat eivät millään kerkeä tekemään luonto- ja ympäristöselvityksiä tässä ajassa. Laadittu aikataulu kuvastaa suunnittelijan olematonta kiinnostusta alueen asukkaita kohtaan ja meidän alueen asiantuntemusta kohtaan - alueella on useiden sukupolvien yli asuneita ihmisiä joilla on esimerkiksi laaja tuntemus alueen luonnosta. Arviointiohjelman pitäisi toimia suunnitelmana varsinaiselle YVA-selvitykselle, mutta näin epämääräisesti, puutteellisesti ja virheellisesti laaditun arviointiohjelman perusteella ei voi määritellä YVA-menettelyn aikataulua. Vaadimme, että aikataulu korjataan, jotta YVA:ssa keretään suorittaa tarpeelliset lisäselvitykset.

Tätä vastinetta on ollut valmistelemassa ja sen on allekirjoittanut alla olevat alueella asuvat henkilöt, alueen kiinteistöjen omistajat, alueen maanomistajat, alueen elinkeinonharjoittajat ja alueen harrastajat.

Nurmijärvellä 22.10.2019,

Nimiä 737, nimet
poistettu
nettiversiosta

Lähetäjä:
Lähetetty: tiistai 22. lokakuuta 2019 13.56
Vastaanottaja: ELY Kirjaamo Uusimaa
Aihe: UUDELY/4370/2019, Nukarin kiviainesYVA: Alueen yhteisvastine OSA II
Liitteet: OSA II_Yhteisvastine Louhintahiekka Oy_n YVA_n arviointiohjelmaan (737 allekirjoitusta) 22.10.2019 .pdf

Luokat: Elina

Hyvä Ylitarkastaja Liisa Nyrölä/vastaanottaja,

Liitteenä löydät koko Raalan ja Nukarin alueen asukkaiden, kiinteistön omistajien, maanomistajien, elinkeinonharjoittajien sekä alueen harrastajien yhteisvastineen TOISEN OSAN YVA:n arviointiohjelma Louhintahiekka Oy, Nukarin kiviainesalue, Nurmijärvi Raala, ENV1692 hankkeeseen.

Koko vastine on ladattavissa täältä: <https://drive.google.com/open?id=1ik0sBSUEudqlRk5jUsXpFhgvQGmx4a>

Tämä sähköposti on lähetetty BBC kopiona kaikille vastineen allekirjoittaneille. Pyydämme, että ilmoitatte meidän vastineen vastaanotetuksi sekä ilmoitatte, kun se on otettu käsittelyyn. Huomioitathan, että vastine koostuu kahdesta eri liitteestä jotka löytyvät OSA I- ja OSA II-sähköposteista kokonsa vuoksi. Toivomme myöskin, että meitä asukkaita ja meidän tietoa alueesta ja sen luonnosta hyödynnetään selvityksissä.

Koko alueen asukkaiden, kiinteistöjen ja maanomistajien ja elinkeinonharjoittajien puolesta,

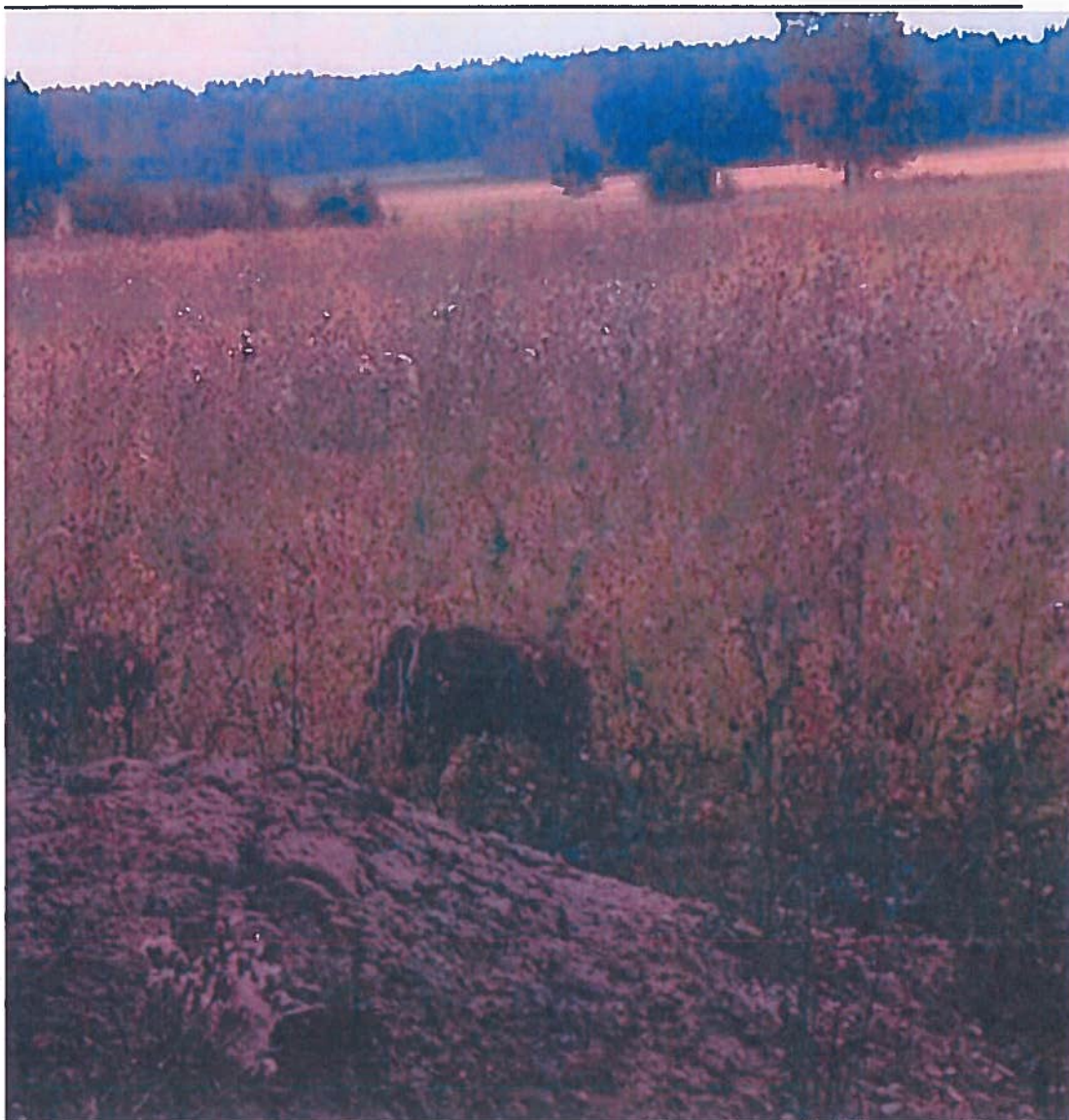
Viite: UUDELY/4370/2019, Nukarin kiviaines YVA

LIITE 1:

Hanke-alueella tavattuja eläimiä:

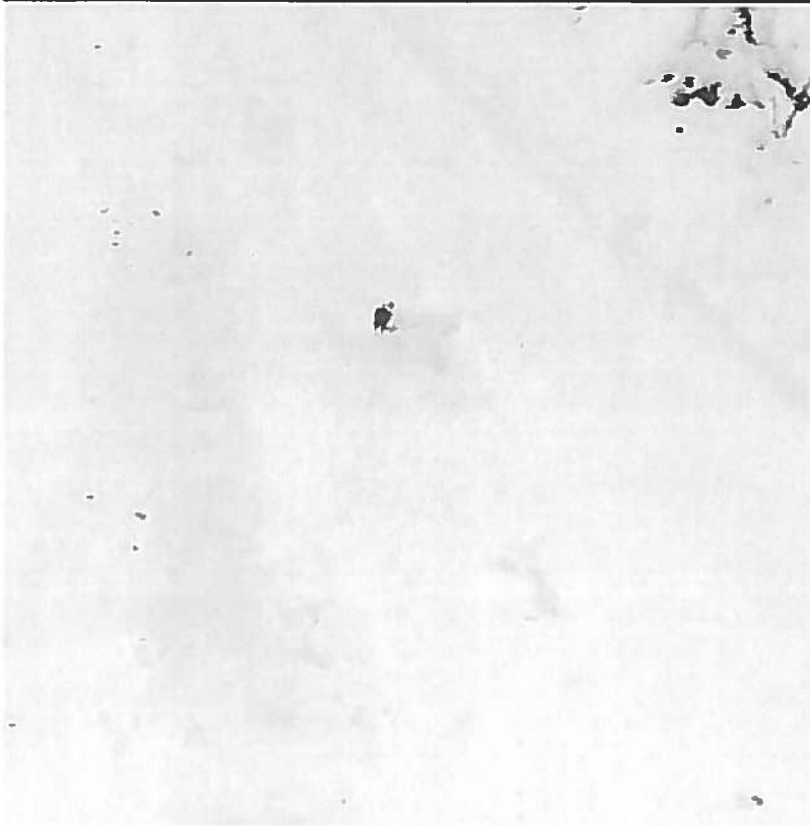

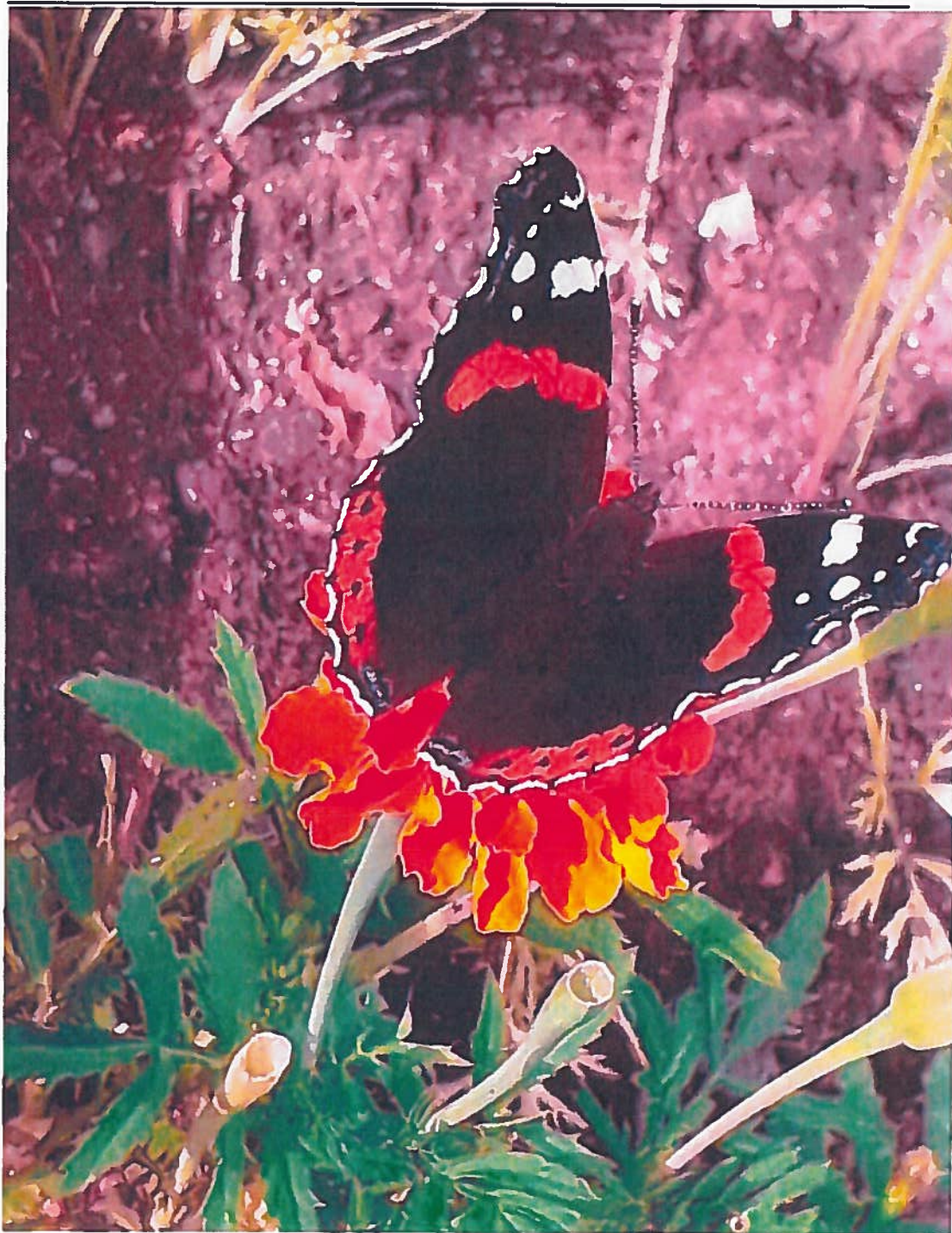

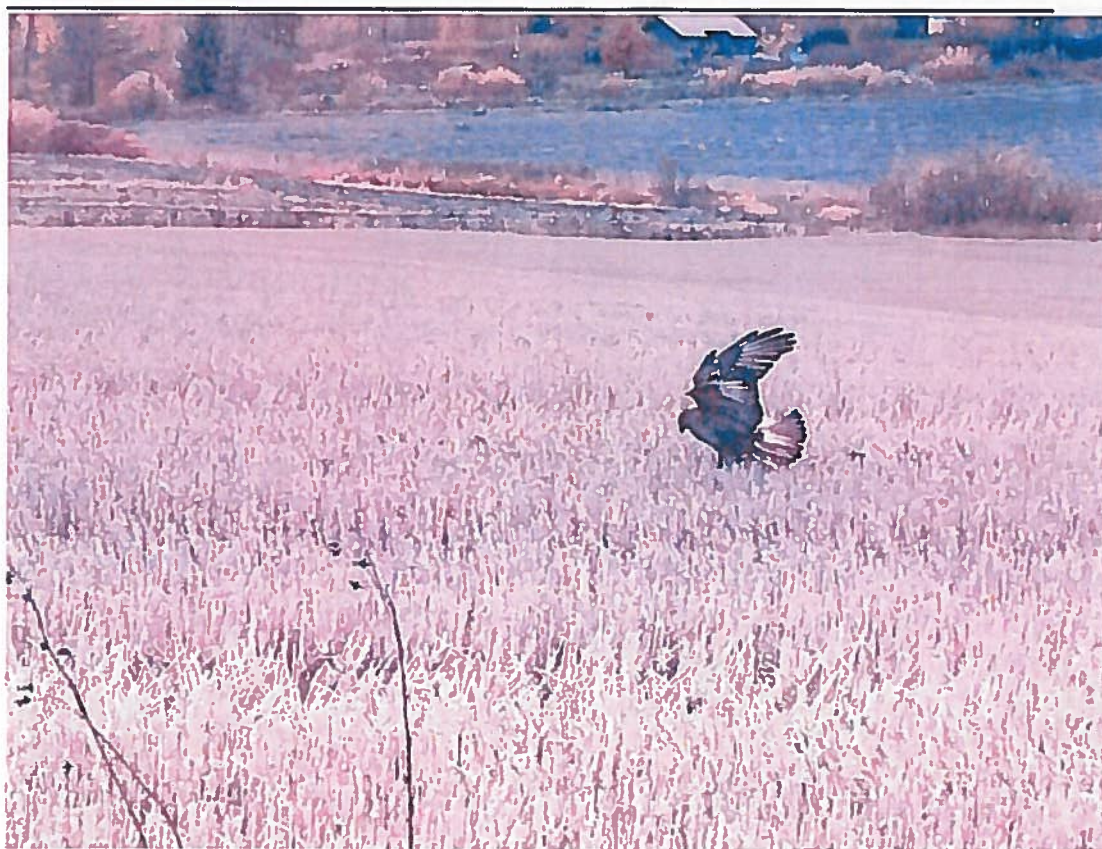

LIITE 2:

Asukkaiden kuvia hanke-alueelle tehdyistä töistä

